

úvodní slovo	Geleitwort	————	4
	nové přístupy – cesty – horizonty	Neue	
	Ansätze – Wege – Horizonte	————	8
díky nám se stalo	Das wurde	Dank unserer Hilfe	
umgesetzt	————	12	téma roku Thema des Jahres ——— 12
			oblasti podpory Förderbereiche ——— 14
naše vlastní akce 22.0	Unsere eigenen		
Aktivitäten 22.0	————	30	
	novinářská cena	Journalistenpreis	———— 34
diskusní fórum	Gesprächsforum	————	38
	organizace	Organisation	———— 42
finanční zpráva	Finanzbericht	————	50

úvodní slovo

SVĚT JAKO BY SE V ROCE 2022 rozeběhl do dvou různých směrů. Na jedné straně jsme zažívali šok z ruského vpádu na Ukrajinu a z následné bezpečnostní, humanitární a energetické krize. Ve stejné době však také sílila naše naděje, že konečně najdeme cestu z labyrintu covidu.

Ozvuky ruské agrese dolehly i na česko-německé vztahy a ovlivňovaly vzájemné vnímání obou našich zemí. V počátečním období, kdy státy Evropské unie teprve hledaly společnou odpověď na uvedené výzvy, se mohlo zdát, že se český a německý postoj k událostem na Ukrajině od sebe vzdalují. Na české straně jsme tehdy často mohli slyšet otázku: „Jak je možné, že Němci tak váhají?“ Většina německé společnosti naopak nerozuměla síle vzedmutých emocí v Česku. Rozdílná historická zkušenost znamenala riziko vzájemného nepochopení, oproti tomu solidarita s uprchlíky Čechy a Němce od počátku spojovala a posílila zejména respekt k přístupu české společnosti vůči lidem z Ukrajiny. S více než ročním odstupem je jasné, že Česká republika a Německo ve velkém testu soudržnosti obstály. Oba státy se také v současné době řadí k lídrům světové podpory ukrajinské obrany svobody a nezávislosti.

Velmi příznivé reakce na naši mimořádnou projektovou výzvu „Pomozme Ukrajině společně!“ potvrzují, že většina Čechů a Němců si stále silně uvědomuje, jaké hodnoty jsou nyní v sázce, a s otevřeným srdcem vnímá katastrofu, jež postihla ukrajinské obyvatelstvo. Na základě této výzvy jsme podpořili na tři desítky projektů, v jejichž rámci čeští a němečtí občané – studenti, učitelé, umělci, sociální pracovníci a dobrovolníci mnoha dalších povolání – organizovali pomoc ukrajinským uprchlíkům nebo pořádali benefiční akce.

V roce 2022 zároveň docházelo k postupnému uvolňování pandemických opatření. K činu se díky tomu osmělovalo stále více aktérů česko-německé spolupráce. Máme radost ze zvýšení celkového počtu podpořených projektů na 559 i z nárůstu schválených projektových prostředků na 91 281 457 Kč. Za dobré znamení považujeme ozdravování projektových oblastí, které byly pandemií zasaženy nejcitelněji. Týká se to zejména mládeže a škol, kde byl nárůst projektů oproti roku 2021 více než dvojnásobný. Pandemie nicméně už dříve ukázala, že její záludnost a dopady na plánování různých aktivit není radno podceňovat. Po celý rok 2022 jsme proto flexibilním programem „Re-Start“ povzbuzovali aktivity ve všech projektových

oblastech. Mládeži a školám jsme nadto věnovali zvýšenou péči prostřednictvím programů „Začínáme!“, „Jazyková animace pro všechny“ a „Jazyk sousedů v originále“.

Důležitým doplněním naší činnosti byly i tentokrát naše vlastní akce. Ty nám umožňují ještě lépe naplňovat naše poslání a představit širší veřejnosti účastníky česko-německé výměny. Ingrediencemi jako občanská angažovanost, reflexe současnosti v historických souvislostech nebo kultura v regionech jsme v roce 2022 dochutili a vyšperkovali již tak skvělou Kulturní sezónu v Drážďanech – přehlídku toho nejlepšího ze současného českého umění, kterou s naší pomocí připravily Staatliche Kunstsammlungen Dresden.

Dvěma různými způsoby – vždy z jiného úhlu – jsme se tentokrát blíže podívali i na česko-německé pohraničí. O něm se poslední dobou stále častěji mluví a píše, bývá předmětem odborných analýz. Dopátrat se ale toho, čím lidé v pohraničí skutečně žijí, jaké jsou jejich plány a sny, a hlavně jak jejich energii a kreativitu využít přeshraničně, to chce čas a trpělivou práci v terénu. Dvanáct měsíců tento skrytý potenciál lidí a organizací působících podél česko-německé hranice objevovat a povzbuzovat osm našich nadšenců z programu

„Rok na hranici“. A onen druhý počín? Kdo se zajímá, ten už to dávno ví: řada kostelů a jiných památek v pohraničí by nejspíš dávno vzala za své nebýt synergie českých spolků, obcí a farností s německými rodáky. Jak ale tuto zprávu rozšířit do světa, vzbudit zvědavost a posílit genia loci těchto míst? Básnivě se to od léta 2022 daří v různých koutech „sudetské krajiny“ sedmi poesiomatům z našeho společného projektu s kavárníkem Ondřejem Kobzou a Nadací PPF.

Některé roky jsou jako na houpačce – a některé více než jiné. Naše blížíci se 25. výročí, které bychom s vámi chtěli oslavit v roce 2023, však inspiruje k dlouhému ohlednutí. To dobré v česko-německých vztazích posledních tří dekad nejen z této perspektivy jednoznačně převažuje!

IM JAHR 2022 HAT SICH DIE WELT quasi in zwei verschiedene Richtungen bewegt. Einerseits erlebten wir den Schock des russischen Überfalls auf die Ukraine und der darauffolgenden humanitären, sicherheitspolitischen und energiewirtschaftlichen Krise. Andererseits wuchs jedoch unsere Hoffnung, endlich einen Weg aus dem Corona-Labyrinth zu finden.

Die Auswirkungen des russischen Angriffskriegs waren auch in den deutsch-tschechischen Beziehungen zu spüren und beeinflussten die gegenseitige Wahrnehmung unserer beiden Länder. Anfangs, als die EU-Staaten erst noch nach einer gemeinsamen Antwort auf die oben genannten Herausforderungen suchten, schienen der deutsche und der tschechische Standpunkt zum Geschehen in der Ukraine auseinanderzudriften. Auf tschechischer Seite war damals häufig die Frage zu hören: „Wie kann es sein, dass die Deutschen so zögern?“. Die Mehrheit der deutschen Gesellschaft wiederum verstand nicht die starken Emotionen, die in Tschechien aufkamen. Die unterschiedliche historische Erfahrung barg das Risiko gegenseitigen Unverständnisses – die Solidarität mit den Geflüchteten hingegen verband Deutsche und Tschechen von Anfang an und ließ insbesondere den Respekt für die Haltung der tschechischen Gesellschaft gegenüber den Menschen aus der Ukraine wachsen. Mit mehr als einem Jahr Abstand ist klar, dass Deutschland und die Tschechische Republik diese große Prüfung ihres Zusammenhalts bestanden haben. Beide Länder nehmen derzeit eine führende Rolle bei der weltweiten Unterstützung des ukrainischen Kampfes für die Verteidigung von Freiheit und Unabhängigkeit ein.

Die ausgesprochen positiven Reaktionen auf unsere Sonderauszeichnung „Gemeinsam der Ukraine helfen“ bestätigen, dass den meisten Menschen in Deutschland und Tschechien sehr bewusst ist, welche Werte jetzt auf dem Spiel stehen, und dass sie der Katastrophe, die über die ukrainische Bevölkerung hereingebrochen ist, mit offenem Herzen begegnen. Dank dieser Ausschreibung haben wir an die dreißig Projekte gefördert, in deren Rahmen deutsche und tschechische Bürgerinnen und Bürger – Studierende, Lehrkräfte,

Kunstschaffende, Sozialarbeiterinnen und Sozialarbeiter wie auch Ehrenamtliche aus vielen weiteren Berufen – Hilfe für ukrainische Geflüchtete oder Benefizveranstaltungen organisierten.

Gleichzeitig wurden 2022 allmählich die Corona-Maßnahmen gelockert. Immer mehr Akteurinnen und Akteure der deutsch-tschechischen Zusammenarbeit fassten daher wieder Mut zu neuen Vorhaben. Es freut uns, dass die Gesamtzahl der geförderten Projekte auf 559 und die Höhe der bewilligten Projektmittel auf 3 715 915 € gestiegen ist.

Als gutes Zeichen betrachten wir auch die Erholung in jenen Förderbereichen, die am empfindlichsten von der Pandemie betroffen waren. Dies sind vor allem der Bereich Jugend und Schule, wo die Zahl der Projekte gegenüber dem Vorjahr auf mehr als das Doppelte anwuchs. Die Pandemie hat jedoch schon früher gezeigt, dass man sie und ihre Auswirkungen auf die Planung verschiedener Aktivitäten nicht unterschätzen sollte. Mit unserem flexiblen Programm „Re-Start“ regten wir deshalb das ganze Jahr hindurch Aktivitäten in allen Förderbereichen an. Dem Bereich Jugend und Schule kam zudem in den Programmen „Auf geht’s!“, „Sprachanimation für alle“ und „Nachbarsprache im O-Ton“ erhöhte Aufmerksamkeit zu.

Eine wichtige Ergänzung zu unser Fördertätigkeit waren auch diesmal wieder unsere eigenen Veranstaltungen. Dank ihnen können wir unserem Auftrag noch besser gerecht werden und eine breitere Öffentlichkeit mit Akteurinnen und Akteuren des deutsch-tschechischen Austauschs bekanntmachen. Im Jahr 2022 bereicherten wir die – auch so schon sehr gelungene – Tschechische Kultursaison in Dresden um Aspekte wie zivilgesellschaftliches Engagement, Reflexion der Gegenwart in historischen Kontexten oder Kultur in den Regionen. Die Saison präsentierte Highlights tschechischer Gegenwartskunst und wurde mit unserer Hilfe von den Staatlichen Kunstsammlungen Dresden vorbereitet.

In zweierlei Weise – jeweils aus unterschiedlichen Blickwinkeln – haben wir diesmal zudem die deutsch-tschechische Grenzregion unter die Lupe genommen. Über sie wird in letzter Zeit immer

öfter gesprochen oder geschrieben – unter anderem im Rahmen fachlicher Analysen. Um herauszufinden, wie die Menschen im Grenzgebiet wirklich leben, was für Pläne und Träume sie haben – und vor allem, wie sich ihre Energie und Kreativität grenzübergreifend nutzen lässt, braucht es jedoch Zeit und ausdauernde Arbeit vor Ort. Dieses verborgene Potenzial von Menschen und Organisationen, die entlang der deutsch-tschechischen Grenze aktiv sind, wurde zwölf Monate lang von acht enthusiastischen jungen Leuten aus unserem Programm „Ein Jahr an der Grenze“ zu Tage gefördert und angespornt.

Und das zweite Projekt? Insider wissen es seit Langem: Etliche Kirchen und andere Baudenkmäler in der Grenzregion würden wohl längst nicht mehr stehen, wäre da nicht die gute Zusammenarbeit tschechischer Vereine, Gemeinden und Pfarreien mit ehemaligen deutschen Landsleuten. Doch wie kann man dies publik machen, Neugier erwecken und den Genius loci dieser Orte stärken? In poesievoller Weise tun dies seit Sommer 2022 sieben in der Sudetenlandschaft verstreute Poesiomaten aus unserem gemeinsamen Projekt mit dem Kaffeehausbetreiber Ondřej Kobza und der Stiftung Nadace PPF.

Manche Jahre sind wie eine Wippe – und manche noch mehr als andere. Unser bevorstehendes 25-jähriges Jubiläum, das wir 2023 gemeinsam mit Ihnen feiern möchten, regt zu einem längeren Rückblick an. In den deutsch-tschechischen Beziehungen der letzten drei Jahrzehnte überwiegt eindeutig das Gute, nicht nur aus dieser Perspektive!

KDYŽ DVA POMÁHAJÍ SPOLEČNĚ, znásobí se tím dobrá vůle, zkušenosti a možnosti každého z nich. S tímto krédem jsme už v březnu 2022 vypsalí výzvu **Pomozme Ukrajině společně!** Nejvíce podpořených projektů se soustředilo na uprchlíky na českém či německém území, pomoc však směřovala i k ukrajinskému obyvatelstvu přímo na Ukrajině. Kromě toho se konalo několik česko-německých benefičních koncertů a výstav. Češi a Němci pomáhali společně a tudíž efektivně: jejich pomoc dosáhla k více než 18 000 lidem v nouzi a podařilo se jim vybrat přes tři miliony korun na humanitární účely.

SCHKOLA je významným aktérem na poli školního vzdělávání v česko-německo-polském trojzemí. Již od roku 2019 spolupracuje také se školou v západoukrajinském Szernye/Serne. Po vypuknutí války na Ukrajině se prostory školy v Serne staly útočištěm ukrajinským rodinám, které musely opustit své domovy na východě Ukrajiny, nešly však dále na západ. Aby jim mohla **pomoci na místě**, uspořádala SCHKOLA společně se svou partnerskou školou v Hrádku nad Nisou humanitární sbírku.

Solidarita s Ukrajinou a pomoc lidem postiženým válkou nekončí ani dlouhé měsíce po začátku ruské invaze. Ukázal to spolek Přísečnice žije, který ve spolupráci s městem Annaberg-Bucholz a chomutovskou knihovnou uspořádal v Chomutově **benefiční koncert**. Vystoupili na něm účinkující z Česka, Saska i Ukrajiny a peníze z dobrovolného vstupného budou využity ve prospěch ukrajinských rodin, které našly útočiště v Krušnohoří. Přínos tohoto projektu je také v tom, že novým způsobem oživil partnerství mezi oběma městy.

Program **Re-Start** pomohl v roce 2022 udržet nad vodou bezmála šedesát projektů, které by se jinak mohly uskutečnit jen s obtížemi nebo vůbec ne. S pomocí tohoto programu se nám také podařilo podchytit na dvě desítky nových aktérů a doufáme, že jsme je pomohli nasměrovat k dlouhodobé česko-německé spolupráci.

Po dlouhém spánku se v roce 2019 rozhodly obnovit své školní partnerství ZŠ, ZUŠ a MŠ Kašperské Hory a Realschule Grafenau. Přišla však korona a z pečlivě plánovaného setkání sešlo. Koordinátoři se nedali odradit a připravili pokus číslo dva. V prosinci 2022 se uskutečnilo **jednodenní setkání** celkem čtyřiceti žáků z obou škol, které se neslo **v duchu Adventu**. Prostor v něm dostala jazyková animace a také společná návštěva vánočního trhu v Grafenau.

Velmi pohodová festivalová tradice vzniká v česko-německo-polském pohraničí. V roce 2021, kdy byla první příležitost nadechnout se mezi covidovými lockdowny, přišly žitavský spolek Schwalbentanz a liberecký Imjoy s nápadem uspořádat společný přeshraniční **festival AHOJ**. V roce 2022 jsme podpořili druhý ročník této třídenní akce, která se nesla veskrze v sousedském duchu a návštěvníky zaujala neokoukaným česko-německým programem.

V krizových dobách snadno dosedají nové strachy a manipulace na staré předsudky a stíny minulosti. Proto stále stojí za to zkoumat a připomínat témata z česko-německé historie, včetně těch nepříjemných a traumatických. Naštěstí jsou tu spolky a sdružení, které jsou si toho

Naše projektová podpora se opírá o stabilní pilíře. Realita světa kolem nás je nicméně čím dál proměnlivější a vyžaduje flexibilní přístup. Naší reakcí na šok z ruské válečné agrese byla projektová výzva „Pomozme Ukrajině společně!“. Program na podporu nestátních paměťových organizací jsme sice začali promýšlet už dříve, vzhledem k zahájení nové války v Evropě však jeho načasování nemohlo být příhodnější. O covidu se už v roce 2022 tolik nemluvalo, to ale neznamená, že tu s námi nebyl – proto jsme se rozhodli pokračovat v nízkoprahovém motivačním programu „Re-Start“.

vědomy. Mnohé z nich přitom působí decentralizovaně – na úrovni své obce, města nebo regionu. Již osvědčeným i teprve se etablojícím občanským iniciativám v oblasti paměťové kultury byl určen náš rozvojový **Program podpory nestátních paměťových organizací**.

Tábor v Letech u Písku a romský holocaust jako by pořád musely bojovat o své důstojné místo ve vzpomínkové kultuře české většinové společnosti. Organizace **Romea** se proto rozhodla přiblížit laikům dění v táboře pomocí virtuální reality. S naší podporou připraví její německou a anglickou verzi a následně uvede na českých a německých školách nejméně 15 zážitkových workshopů. Celý projekt je zaměřen tak, aby žáci a studenti pochopili procesy, které vedou k vylučování určitých skupin ze společnosti – a nezřídka končí tragicky. Spolek **DoKrajín** se již deset let zabývá oživením zaniklé krušnohorské osady Königsmühle. Spektrum jeho aktivit je velmi široké, některé jsou vysloveně novátorské – při komunikaci s veřejností neváhá využít technologie jako virtuální realita nebo videomapping. V následujících třech letech podpoříme zejména personální kapacity organizace, aby se mohla dále rozvíjet a prohlubovat kontakty s dalšími českými a německými partnery.

Die Projektförderung des Fonds beruht auf stabilen Säulen. Die Realität wird jedoch immer unbeständiger und erfordert flexible Ansätze. Mit unserer Projektausschreibung „Gemeinsam der Ukraine helfen“ haben wir auf den Schock über den russischen Angriffskrieg reagiert. Unser Sonderförderprogramm für nichtstaatliche Erinnerungsorganisationen war bereits früher in Planung, angesichts des erneuten Kriegs in Europa kam es jedoch genau zur richtigen Zeit. Von Corona war 2022 nicht mehr so viel die Rede – das heißt jedoch nicht, dass die Pandemie bereits aus der Welt war. Deshalb haben wir auch unser niedrigschwelliges Motivationsprogramm Re-Start weitergeführt.

WENN ZWEI GEMEINSAM HELFEN, potenzieren sich ihr guter Wille, ihre Erfahrungen und ihre Möglichkeiten. Mit diesem Credo haben wir schon im März 2022 das Programm **Gemeinsam der Ukraine helfen** ausgeschrieben. Die meisten der geförderten Projekte bezogen sich auf Geflüchtete in Deutschland und Tschechien. Die Hilfe richtete sich jedoch auch an die Bevölkerung direkt in der Ukraine. Außerdem fanden mehrere deutsch-tschechische Benefizkonzerte und -ausstellungen statt. Deutsche und Tschechen halfen gemeinsam und effektiv: Ihre Hilfe erreichte mehr als 18 000 Menschen in Not und es kamen über 123 Tausend Euro für *humanitäre Zwecke zusammen*. Der Schulverbund SCHKOLA ist ein wichtiger Akteur im Bereich schulische Bildung im deutsch-tschechisch-polnischen Dreiländereck. Schon seit 2019 arbeitet er auch mit einer Schule im westukrainischen Szernye/Serne zusammen. Nach Kriegsausbruch wurden die Räume der Schule zum Zufluchtsort für Familien, die ihre Heimat im Osten des Landes verlassen mussten, aber nicht weiter nach Westen wollten. Um diesen Menschen **Hilfe vor Ort** zu leisten, veranstaltete SCHKOLA gemeinsam mit einer Partnerschule in Hrádek nad Nisou eine Benefiz-Sammlung.

Die Solidarität mit der Ukraine und die Hilfe für vom Krieg betroffene Menschen ist auch Monate nach Beginn der russischen Invasion nicht versiegt. Dies bewies z. B. der Verein Přisečnice žije, der in Zusammenarbeit mit der Stadt Annaberg-Buchholz und der Chomutover Bibliothek ein **Benefizkonzert** in Chomutov veranstaltete. Auf diesem traten Mitwirkende aus Tschechien, Sachsen und der Ukraine auf. Der Erlös aus dem freiwilligen Eintritt kommt geflüchteten ukrainischen Familien im Erzgebirge zugute. Das Projekt bringt zudem frischen Wind in die Partnerschaft beider Städte.

Neue Ansätze – Wegese Horizonte

Das Programm **Re-Start** half im Jahr 2022 nahezu sechzig Projekte zu ermöglichen, die sonst nur schwer oder gar nicht hätten umgesetzt werden können. Mithilfe dieses Programms konnten wir zudem fast zwanzig neue Akteure gewinnen – wir hoffen, dass daraus langfristige deutsch-tschechische Partnerschaften entstehen.

Die Grundschule mit Kunstschule und Kindergarten Kašperské Hory und die Realschule Grafenau hatten 2019 nach langer Pause beschlossen, ihre Schulpartnerschaft zu erneuern. Doch dann kam Corona und aus dem sorgfältig geplanten Treffen wurde nichts. Die Koordinatorinnen und Koordinatoren ließen sich jedoch nicht entmutigen und wagten einen zweiten Versuch. Im Dezember 2022 fand schließlich **ein eintägiges, im Zeichen des Advent** stehendes Treffen von insgesamt vierzig Schülerinnen und Schülern aus beiden Schulen statt. Es beinhaltete auch eine Sprachanimation und einen gemeinsamen Besuch auf dem Grafenauer Weihnachtsmarkt.

Eine sehr schöne Festivaltradition entsteht gerade im deutsch-tschechisch-polnischen Grenzgebiet. Im Jahr 2021, während der ersten Atempause zwischen den Corona-Lockdowns, hatten der Zittauer Verein Schwalbentanz und der Liberecer Verein Imjoy die Idee, das grenzübergreifende **Festival AHOJ** zu veranstalten. 2022 haben wir den zweiten Jahrgang dieser dreitägigen Veranstaltung gefördert, die ganz im Zeichen der Nachbarschaft stand und die Gäste mit einem ungewöhnlichen deutsch-tschechischen Programm in ihren Bann zog.

In Krisenzeiten haben es neue Ängste und Manipulationen leicht, alte Vorurteile und Schatten der Vergangenheit auf den Plan zu rufen. Es lohnt sich in solchen Situationen immer, sich zu erinnern und mit Themen aus der deutsch-tschechischen Geschichte zu befassen – auch mit den unangenehmen und traumatischen. Glücklicherweise gibt es Vereine und Organisationen, die sich dessen bewusst sind. Viele von ihnen arbeiten dezentral – auf der Ebene ihrer Gemeinde, Stadt oder Region. Für solche bereits bewährten oder sich erst noch etablierenden Bürgerinitiativen im Bereich Erinnerungskultur war unser **Programm zur Förderung nichtstaatlicher Erinnerungsorganisationen** gedacht.

Das Lager in Lety bei Pisek und der Holocaust an den Roma mussten quasi immer um einen würdigen Platz in der Erinnerungskultur der tschechischen Mehrheitsgesellschaft kämpfen. Die Organisation **Romea** beschloss deshalb, Laien mithilfe einer Virtual-Reality-Brille das Geschehen im Lager zu vermitteln. Mit unserer Unterstützung soll nun eine englische und deutsche Version entstehen, anschließend sind mindestens 15 Erlebnis-Workshops an deutschen und tschechischen Schulen geplant. Das Projekt hat u. a. zum Ziel, dass junge Menschen die Prozesse verstehen, die zum gesellschaftlichen Ausschluss bestimmter Gruppen führen – und nicht selten tragisch enden.

Der Verein **DoKrajín** versucht seit zehn Jahren, das frühere (heute nicht mehr vorhandene) Dorf Königsmühle im tschechischen Teil des Erzgebirges wiederzubeleben. Der Verein unternimmt dazu sehr viele und zum Teil ausgesprochen innovative Aktivitäten – bei der Kommunikation mit der Öffentlichkeit arbeitet der Verein u. a. mit Videomapping und virtueller Realität. In den kommenden drei Jahren werden wir insbesondere die personellen Kapazitäten des Vereins fördern, damit dieser sich weiterentwickeln und seine Kontakte mit weiteren deutschen und tschechischen Partnern vertiefen kann.

ČTYŘDENNÍ SETKÁNÍ deseti pedagogů z berlínského Divadla Maxima Gorkého a dvanácti jejich kolegů z české divadelní scény, nazvané **Pohled zpátky – pohled vpřed**, mělo za cíl sdílení metod a přístupů práce divadelních lektorů v postpandemické době. Uzavření divadel v průběhu lockdownů přinutilo divadelníky hledat nové a originální cesty, jak se dostat k publiku. A nyní přišel čas vzájemně se inspirovat a zhodnotit, co z toho má smysl zachovat i nadále. Pandemie však také vedla k tomu, že diváci změnilí své chování a svá očekávání. Divadelní lektori z obou zemí měli příležitost diskutovat, jak na to reagovat.

Období covidu bylo psychicky náročné obzvláště pro děti a mládež. Základní škola v Ostrožské Nové Vsi a drážďanské Romain Rolland Gymnasium se proto ve své školní výměně nazvané **Covid – vytěžme z toho co nejvíce** věnovaly znepokojivému nárůstu úzkostí, depresí, sebepoškozování, závislostí, poruch příjmu potravy či sebevražedných tendencí u mladé generace. Součástí setkání byly workshopy a rozhovory s odborníky, kteří žákům pomáhali hledat cesty, jak se vyrovnat s nepříznivými důsledky uzavírání škol a zavádění distančního studia.

Také žáci Střední průmyslové školy z Frýdku-Místku a Berufliche Schulen Gelnhausen se tematicky věnovali covidové pandemii. Během týdenního setkání **Měníci se svět – jak se s tím vypořádat?** měli mladí lidé možnost vzájemně sdílet své zkušenosti a také zkoumat, jak pandemie změnila způsoby vytváření a udržování sociálních kontaktů v obou zemích. Prostřednictvím nejruznějších aktivit využívajících zážitkovou pedagogiku se například věnovali mnohdy nereálnému světu sociálních médií a jeho dopadu na emoce uživatelů.

Tématu omezování volného přeshraničního pohybu osob v době pandemie se věnoval studentský divadelní projekt **Německý sen**, který připravil spolek Taupunkt Chemnitz a české sdružení FysioART. Čeští a němečtí adepti herectví zpracovávali osudy lidí, kteří si už zvykli na to, že v Evropě hranice vlastně neexistují – a najednou čelili nepředstavitelným problémům, když se předěly mezi státy skoro ze dne na den znovu objevily.

ZIEL EINES VIERTÄGIGEN TREFFENS von zehn Pädagogen des Berliner Maxim-Gorki-Theaters und zwölf ihrer tschechischen Kolleginnen und Kollegen mit dem Titel **Blick zurück – Blick nach vorn** war es, sich über Methoden und Ansätze theaterpädagogischer Arbeit in der Zeit nach der Pandemie auszutauschen. Durch die Schließung der Theater während der Lockdowns waren Theaterschaffende gezwungen, neue und originelle Wege zu ihrem Publikum zu suchen – nun war es an der Zeit, sich gegenseitig zu inspirieren und auszuwerten, was davon auch künftig erhalten bleiben sollte. Die Pandemie hat jedoch auch zu Veränderungen im Verhalten und in den Erwartungen des Publikums geführt. Fachleute aus beiden Ländern hatten nun Gelegenheit, zu diskutieren, wie man darauf reagieren kann.

Die Corona-Zeit war vor allem für Kinder und Jugendliche psychisch sehr anspruchsvoll. Die Grundschule Ostrožská Nová Ves und das Dresdner Romain-Rolland-Gymnasium befassten sich daher im Rahmen ihres Schulaustauschs unter dem Motto **Covid – machen wir das Beste draus** mit dem beunruhigenden Anstieg von Ängsten, Depressionen, Selbstverletzung, Süchten, Essstörungen oder Selbstmordtendenzen bei der jungen Generation. Das Treffen umfasste Workshops und Gespräche mit Fachleuten, die den Jugendlichen halfen, Wege zum Umgang mit den negativen Folgen von Schulschließungen und Distanzunterricht zu finden.

Die Corona-Pandemie war auch Thema von Schülerinnen und Schülern der Střední průmyslová škola (Technischen Fachoberschule) Frýdek-Místek und der Beruflichen Schulen Gelnhausen. Während ihres einwöchigen Treffens unter dem Motto **Veränderte Welt – wie gehen wir damit um?** hatten die jungen Leute Gelegenheit, Erfahrungen auszutauschen und zu analysieren, wie die Pandemie das Kontaktnüpfen und die Aufrechterhaltung sozialer Kontakte in beiden Ländern verändert hat. Mittels verschiedenster Aktivitäten, bei denen erlebnispädagogische Methoden zur Anwendung kamen, befassten sich die Jugendlichen zum Beispiel mit der oftmals irrealen Welt der sozialen Medien und deren Auswirkungen auf die Emotionen von Nutzerinnen und Nutzern.

Mit dem Thema des Jahres wollen wir brennende Fragen unserer Zeit in den Fokus rücken und Deutsche und Tschechen zur gemeinsamen Reflexion und Zusammenarbeit anregen. Im Jahr 2022 war unser Leben zwar unerwartet von anderen wichtigen Themen absorbiert – doch auch Corona war noch nicht aus der Welt. Wir wollten dazu anregen, das Leben während der Pandemie zu reflektieren und die Erfahrungen aus dieser Zeit auszuwerten: **Veränderte Welt – wie gehen wir damit um?**

Mit den Beschränkungen des freien Grenzverkehrs während der Pandemie beschäftigte sich ein Studententheaterprojekt mit dem Titel **Deutscher Traum**, das der Verein Taupunkt Chemnitz zusammen mit dem tschechischen Verein FysioART konzipiert hatte. Die deutschen und tschechischen Schauspieladepten bearbeiteten die Geschichten von Menschen, die bereits an ein Europa ohne Grenzen gewohnt waren – und sich plötzlich mit unvorstellbaren Problemen konfrontiert sahen, als die Grenzen zwischen den Staaten quasi von heute auf morgen wieder auftauchten.

Tématem roku chceme obrátit pozornost k palčivým otázkám naší doby a podnítit Čechy a Němce k společné reflexi a ke spolupráci. Ačkoliv v roce 2022 naše životy nečekaně zaplnila i jiná závažná témata, koronavirus stále ještě nezmizel. Rozhodli jsme se proto dát impuls k úvahám o životě v čase pandemie a ke zhodnocení zkušeností, které jsme během ní mohli načerpat. Svět se změnil – co my na to?

Česko-německá výměna v oblasti mládeže a škol po covidové pauze postupně nabírá dech. Ačkoliv počet podpořených projektů zatím nedosáhl čísel před pandemií, je vidět, že chuť znovu se setkávat je silná. V roce 2022 ji zatím aktivněji dávaly najevo organizace nabízející dětem a mládeži volnočasové aktivity. Iniciativnější byli také organizátoři z Česka, němečtí učitelé, rodiče i školy si zatím určitou míru zdrženlivosti ponechali. Zřetelný, i když pozvolný návrat k „normálu“ signalizoval také rostoucí zájem o náš nový program „Jazyková animace pro všechny“.

NESTÁVÁ SE ČASTO, aby česká a německá mládež společně hrála klezmer a zpívala v jidiš. O to zajímavěji se jeví počin, který připravil spolek Jüdische Musik und Theaterwoche Dresden. Ten dal v rámci projektu **Zpěvům a hrou proti antisemitismu** dohromady hudbymilovné žáky z pražského Rakouského gymnázia a jejich vrstevníky ze dvou drážďanských gymnázií: Evangelisches Kreuzgymnasium a Katholisches St. Benno-Gymnasium. Na koncerty v Praze a Drážďanech je připravili klezmeroví profesionálové z Evropy i zámoří. Kromě hudby se mohli mladí lidé opravdu do hloubky seznámit se židovskou kulturou i mezi sebou navzájem. Zajímavým způsobem propojuje česko-německou výměnu s česko-německými regionálními dějinami projekt **Zapomenutá místa – živoucí příběhy**, za nímž stojí Lužický horský spolek a Hillersche Villa. Organizátoři dali dohromady dvacet českých a německých zájemců o lokální dějiny a natočili rozhovory s lidmi, kteří ještě pamatují život v Polevsku za druhé světové války. Získaný materiál v průběhu čtyřdenního workshopu rovněž zpracovali a vytvořili čtyři krátké filmy. Společně strávený čas opět nabídl dostatek příležitostí poznat „toho druhého“.

Bývá zvykem, že města jsou hrdá na své slavné rodáky – ale co si počít, když se rodáci zapsali do dějin vysloveně neslavně? Výzvě, kterou takové vyrovnávání se s dějinami přináší, se rozhodlo postavit město Halle an der Saale, rodiště Reinharda Heydricha. Uzavřelo zcela nové partnerství s Gymnáziem Ústavní z Prahy a umožnilo tak **studentskou výměnu** s gymnáziem Lyonela Feiningera v Halle. Němečtí studenti při své návštěvě Prahy zkoumali český odboj proti Heydrichovu teroru, čeští zase objevovali zajímavosti spolkové země Sasko-Anhaltsko.

Rozvoj česko-německých aktivit mládeže a škol je sázkou na budoucnost sousedských vztahů a zaslouží si mimořádnou péči. Již několik let tak například funguje náš program „Začínáme!“, určený pro nová a obnovená partnerství v této oblasti. V roce 2022 druhým rokem pokračoval náš další motivační nástroj, jímž se snažíme znásobit efekt setkávání mladých lidí: **Jazyková animace pro všechny**. Tuto nabídku na obohacení školních i mimoškolních výměn o hravou formu seznamování se s jazykem a kulturou druhé země využilo například Gymnázium Tachov a jeho projektový partner Elly-Heuss-Gymnasium Weiden. Pro obě školy to zároveň bylo první společné setkání po covidové přestávce.

DÍKY NÁM SE STALO DAS WURDE DANK UNSERER HILFE UMGESETZT

ES KOMMT NICHT SO OFT VOR, dass deutsche und tschechische Jugendliche zusammen Klezmermusik spielen und auf Jiddisch singen. Umso interessanter erschien ein vom Verein Jüdische Musik- und Theaterwoche Dresden konzipiertes Vorhaben. Dieses brachte im Rahmen des Projekts **Singen und Spielen gegen Antisemitismus** musikinteressierte Schülerinnen und Schüler aus dem Österreichischen Gymnasium Prag und aus zwei Dresdner Schulen – dem Evangelischen Kreuzgymnasium und dem Katholischen St.-Benno-Gymnasium – zusammen. Auf ihre Konzerte in Prag und Dresden wurden sie von Klezmer-Profis aus Europa und Übersee vorbereitet. Neben der Musik konnten sich die jungen Leute intensiv mit jüdischer Kultur vertraut machen und gegenseitig kennenlernen.

Eine interessante Verbindung von deutsch-tschechischem Austausch und deutsch-tschechischer Regionalgeschichte bot das Projekt **Vergessene Orte – lebendige Geschichten**, hinter dem der Lausitzer Gebirgsverein (Lužický horský spolek) und die Hillersche Villa standen. Die Organisatoren brachten insgesamt zwanzig Interessierte aus Deutschland und Tschechien zusammen, die für Lokalgeschichte brennen. Sie führten Interviews mit Menschen, die sich noch an das Leben in Polevsko (Blottendorf) während des Zweiten Weltkriegs erinnerten. Im Rahmen eines viertägigen Workshops wurde dann das gesammelte Material zu vier Kurzfilmen verarbeitet. Die gemeinsam verbrachte Zeit bot auch hier wieder genügend Gelegenheit, um sich gegenseitig kennenzulernen.

Städte sind meist stolz auf ihre berühmten Söhne und Töchter. Was aber, wenn sich diese äußerst unrühmlich in die Geschichte eingeschrieben haben? Halle, die Geburtsstadt Reinhard Heydrichs, beschloss sich der Herausforderung, die eine solche historische Auseinandersetzung mit sich bringt, zu stellen. Die Stadt knüpfte eine neue Partnerschaft mit dem Gymnasium Ústavní aus Prag und ermöglichte einen **Schüleraustausch** mit dem Lyonel-Feinger-Gymnasium Halle. Während eines Prag-Besuchs erforschten die deutschen Schülerinnen und Schüler den tschechischen Widerstand gegen den Terror Heydrichs als Reichsprotektor in Böhmen und Mähren. Ihre tschechischen Freunde gingen in Sachsen-Anhalt auf Entdeckungstour.

Die Entwicklung deutsch-tschechischer Aktivitäten im Bereich Jugend und Schule ist eine Investition in die Zukunft der nachbarschaftlichen Beziehungen und verdient daher besondere Unterstützung. So besteht zum Beispiel schon seit mehreren Jahren unser Programm „Auf geht's!“, das für neue und

Der deutsch-tschechische Austausch im Bereich Jugend und Schule kommt nach der Corona-Pause langsam wieder in Fahrt. Obgleich die Zahl der geförderten Projekte bislang noch nicht wieder das Vor-Corona-Niveau erreichte, ist zu sehen, dass wieder großes Interesse an persönlichen Treffen besteht. 2022 machten sich dafür eher Organisationen stark, die Freizeitaktivitäten für Kinder und Jugendliche anbieten. Mehr Initiative zeigten auch Organisatoren aus Tschechien, während deutsche Lehrkräfte, Eltern und Schulen noch ein gewisses Maß an Zurückhaltung wahrten. Eine deutliche, wenn auch langsame Rückkehr zur „Normalität“ signalisierte auch das wachsende Interesse an unserem Programm „Sprachanimation für alle“.

wiederaufgenommene Partnerschaften in diesem Bereich gedacht ist. 2022 wurde zudem das zweite Jahr in Folge ein weiteres Motivationsinstrument des Fonds fortgeführt, mit dem wir den Begegnungseffekt zwischen jungen Menschen verstärken möchten: die **Sprachanimation für alle**. Dieses Angebot zur Bereicherung schulischer und außerschulischer Austauschveranstaltungen, das in spielerischer Form mit Sprache und Kultur des Nachbarlandes bekannt macht, wurde zum Beispiel vom Gymnasium Tachov und seinem Projektpartner, dem Elly-Heuss-Gymnasium Weiden, genutzt. Für beide Schulen war dies zudem auch das erste gemeinsame Treffen nach der Corona-Pause.

mládozastava
Jugend und Schulen

Také v roce 2022 se kulturní aktéři dokázali přizpůsobit pandemické situaci a dařilo se jim hledat cesty, jak tvořit a zaujmout publikum. Oblast kultury dokonce zaznamenala několik prvenství: nejvíce podpořených projektů, nejvyšší celková částka, ale také – což nás obzvlášť těší – nejvíce těch, kteří se na nás obrátili poprvé. V kontextu financování české a německé kulturní krajiny jsme vnímáni jako spolehlivý partner, který dokáže ocenit excelentní umělecké výkony, ale je otevřený i amatérskému nebo mladému a experimentálnímu umění.

NA PŘELOMU LET 2022 A 2023 měli obyvatelé a návštěvníci Chemnitzu unikátní příležitost zhlédnout výstavu **Mezi avantgardou a represí. Česká fotografie 1948–1968**. Připravily ji Kunstsammlungen Chemnitz ve spolupráci s pražským Uměleckoprůmyslovým muzeem. Představila díla pětice klasiků české fotografie z období vymezeného komunistickým převratem a sovětskou okupací Československa. Aby kurátoři výstavy dokreslili rozpolcenost doby, kdy se fáze dramatických represí střídaly s etapami relativního uvolnění, připravili také špičkový doprovodný program s účastí českých hostů.

Autorská inscenace režiséra Dušana D. Pařízka a dramaturgů Ralfa Fiedlera a Ondřeje Novotného **Moskoviáda** vychází ze stejnojmenného románu současného ukrajinského spisovatele Jurije Andruchovyče z roku 1993, který sledem burleskních a fantaskních obrazů navozuje atmosféru Moskvy v období závěrečné fáze rozkladu sovětského impéria. Tvůrci inscenace nadto věnují pozornost vývoji rusko-ukrajinských vztahů a rozplétají historické linie, jež vedly až k nynější ruské dobovačné kampani na Ukrajině. Institucionálně projekt zaštitilo pražské Divadlo X10 a Deutsches Schauspielhaus Hamburg.

Jak takzvané velké dějiny zásadním způsobem určují životy jednotlivců, poutavě vypráví také příběh Franze Fühmanna, narozeného v roce 1922 v Rokytnici nad Jizerou. Za války narukoval do wehrmachtu, následně žil v NDR jako aktivní komunista. Po roce 1968 se však postupně od komunistické ideologie distancoval a stal se jejím otevřeným kritikem. Spolek pro obnovu hudebního života v Rokytnici nad Jizerou ve spolupráci s brémským spolkem Bündnis für deutsch-tschechische Zusammenarbeit uspořádal v srpnu 2022 v **Rokytnici Hudebně-literární dny** a představil Fühmannovu zajímavou osobnost.

Vzestup a pád rodu Schichtů, zakladatelů značky mýdla s jelenem, mapuje film **Mýdlové bubliny**, za nímž stojí společnost Film & Sociologie ve spolupráci s německou insel film produktion. Během tří generací se rodině Schichtů podařilo vybudovat mýdlové impérium, jehož věhlas přesahoval hranice rakousko-uherské monarchie a později Československa. Zanechali výraznou stopu nejen v dějinách Ústí nad Labem, ale také v česko-německém soužití. Díky filmu mohou diváci odhalit příběh rodiny, která dala vzniknout legendárnímu symbolu, známému snad každé české domácnosti.

Auch im Jahr 2022 ist es Kulturschaffenden gelungen, sich an die Corona-Lage anzupassen – sie haben Mittel und Wege gefunden, ein Publikum zu erreichen und dieses für sich zu begeistern. Im Bereich Kultur waren sogar einige Superlative zu verzeichnen: die meisten geförderten Projekte, der höchste Gesamtbetrag an Fördermitteln, aber auch – und dies freut uns besonders – die meisten Erstantragsteller. Was die Finanzierung der deutschen und tschechischen Kulturlandschaft angeht, werden wir als verlässlicher Partner wahrgenommen, der künstlerische Spitzenleistungen zu würdigen weiß, aber auch für Laienkunst sowie junge und experimentelle Kunst offen ist.

UM DIE JAHRESWENDE 2022/2023 bot sich Einheimischen und Gästen der Stadt Chemnitz die einzigartige Gelegenheit, die Ausstellung **Zwischen Avantgarde und Repression. Tschechische Fotografie 1948–1968** zu besichtigen, die von den Kunstsammlungen Chemnitz in Zusammenarbeit mit dem Prager Kunstgewerbemuseum konzipiert worden war. Zu sehen waren Werke von fünf Klassikerinnen und Klassikern der tschechischen Fotografie aus der Zeit zwischen dem kommunistischen Putsch von 1948 und der sowjetischen Okkupation der Tschechoslowakei 1968. Um die Gespaltenheit dieser Zeit zu verdeutlichen, in der Phasen dramatischer Repression und Etappen relativer Entspannung einander abwechselten, hatte das Kuratorenteam auch ein hochkarätiges Begleitprogramm unter Beteiligung tschechischer Gäste vorbereitet.

Die Theaterinszenierung **Moscoviada** des Regisseurs D. Pařízek und der Dramaturgen Ralf Fiedler und Ondřej Novotný basiert auf dem gleichnamigen, aus dem Jahr 1993 stammenden Roman des ukrainischen Schriftstellers Juri Andruchowitsch. Dieser lässt in einer Folge burlesker und phantastischer Bilder die Atmosphäre Moskaus in der letzten Phase des Zerfalls der Sowjetunion entstehen. Die Inszenierung thematisiert zudem die Entwicklung der russisch-ukrainischen Beziehungen und zeigt historische Linien auf, die bis zur aktuellen russischen Eroberungskampagne in der Ukraine führen. Institutionelle Schirmherren des Projekts waren das Prager Theater Divadlo X10 und das Deutsche Schauspielhaus Hamburg.

Wie die „große Geschichte“ die Lebensgeschichten Einzelner prägt, davon erzählt in packender Weise auch die Geschichte Franz Fühmanns, der 1922 in Rokytnice nad Jizerou (Rochlitz an der Iser) geboren wurde. Während des Zweiten Weltkriegs zur Wehrmacht eingezogen, lebte er anschließend als aktiver Kommunist in der DDR. Nach 1968 begann er sich von der kommunistischen Ideologie zu distanzieren und wurde zu ihrem offenen Kritiker. Im August 2022 veranstaltete der Verein zur Erneuerung des Musiklebens in Rochlitz an der Iser (Spolek pro obnovu hudebního života v Rokytnici nad Jizerou) in Zusammenarbeit mit dem Bremer Bündnis für deutsch-tschechische Zusammenarbeit die **Musik- und Literaturtage in Rokyt-nice** und stellte dabei die interessante Persönlichkeit Fühmanns vor.

Von Aufstieg und Fall der Industriellenfamilie Schicht, den Erfindern der sogenannten Hirschseife, handelt der Film **Seifenblasen-Dynastie**, der als Koproduktion der tschechischen Gesellschaft Film & Sociologie und der deutschen Gesellschaft insel film produktion entstand. Drei Generationen lang bauten die Schichts ein Seifenimperium auf, dessen Ruhm über die Grenzen der österreichisch-ungarischen Monarchie und später der Tschechoslowakei hinausreichte. Die Familie Schicht hinterließ nicht nur in der Geschichte der Stadt Ústí nad Labem deutliche Spuren, sondern auch im deutsch-tschechischen Zusammenleben. Der Film lässt das Publikum an der Geschichte einer Familie teilhaben, die ein legendäres, wohl bis heute in jedem tschechischen Haushalt bekanntes Symbol hervorbrachte.

Kultura

diskusní fóra a odborná symposia

NA KONCI LÉTA 2022 se skupina třiceti českých, německých a švýcarských studentů vydala vlakem z Berlína přes Terezín, Prahu, Kostnici do Sankt Gallenu. Trasa nebyla zvolena náhodně: právě tudy projeli na sklonku druhé světové války židovští vězni mířící za svobodou. V rámci projektu **Vlak ke svobodě: Osvobození 1200 vězňů koncentračního tábora z Terezína**, připraveného Fakultou sociálních věd Univerzity Karlovy a Friedrich-Meineke-Institut na Freie Universität Berlin, měli studenti možnost pátrat po osudech vězňů přímo na místě. Výsledky svého výzkumu představili na společné výstavě.

Perinatální paliativní péče je smutné a často také opomíjené téma. Hospic Dítě v srdci proto uspořádal ve spolupráci s EJF Sozialakademie Silberbach konferenci **Perinatální paliativní péče a doprovázení v zármutku v perinatologii a neonatologii**, na které němečtí odborníci sdíleli své zkušenosti s českými účastníky. Ti si tak mohli prohloubit své odborné znalosti a získali motivaci pro další rozvoj perinatální paliativní péče v českém prostředí.

Corso je multifunkční areál na sídlišti v ústecké městské části Krásné Březno. Vznikl v sedmdesátých letech 20. století, v současné době chátrá a hledá své nové využití. Spolek Veřejný sál Hraničář ve spolupráci s Institutem pro městské a regionální plánování na Technische Universität Berlin spustily projekt **Corso pro nás**, v němž se věnují celkovému urbanistickému pojetí okolní zástavby. Dopřávají přitom sluchu i obyvatelům sídliště a vtahují je tak do přemýšlení a rozhodování o budoucnosti jejich domova.

V dnešním propojeném světě je možné čerpat inspiraci z různých zdrojů. Organizátoři mezinárodního **symposia o umění transformace reEDOcate ME!**, pražský spolek MAK a berlínské sdružení raumlaborberlin, stáli u zrodu diskusní platformy pro odborníky na transformaci, pro umělce, historiky a japanology. Ti všichni si vyměňovali názory na různé aspekty komoditní krize, která nastala v Japonsku v období Edo a vynutila si zavádění některých překvapivě moderních postupů, jako například recyklace odpadu. Účastníci symposia se zabývali otázkou, jaké poučení si můžeme vzít z tohoto historického příkladu v dnešní klimatické situaci.

V této oblasti jsme se v roce 2022 setkávali s projekty, které se ohlížely do minulosti a snažily se ji moderním způsobem přiblížit dnešním lidem. Podpořili jsme však také debatní setkání reflektující aktuální politické a společenské dopady války na Ukrajině. Stranou nezůstala ani další témata, jež zajímají a pálí odbornou i širokou veřejnost, jako například péče o matku a dítě, právo, městské plánování nebo klimatická změna.

IM SPÄTSOMMER 2022 begab sich eine Gruppe von dreißig Studierenden aus Deutschland, Tschechien und der Schweiz mit dem Zug von Berlin über Theresienstadt, Prag und Konstanz bis nach Sankt Gallen. Die Strecke wurde nicht zufällig gewählt: Auf ihr fuhren gegen Ende des Zweiten Weltkriegs jüdische Häftlinge in die Freiheit. Das Projekt **Zug in die Freiheit: Die Befreiung von 1200 KZ-Häftlingen aus Theresienstadt**, das von der Fakultät für Sozialwissenschaften der Prager Karlsuniversität und dem Friedrich-Meinecke-Institut der Freien Universität Berlin konzipiert wurde, bot den jungen Leuten Gelegenheit, direkt vor Ort nach den Schicksalen der Häftlinge zu forschen. Die Ergebnisse ihrer Forschungen stellten sie in einer gemeinsamen Ausstellung vor.

Perinatale Palliativbetreuung ist ein trauriges, oft auch verdrängtes Thema. Aus diesem Grund veranstaltete das Hospiz Dítě v srdci in Zusammenarbeit mit der EJF Sozialakademie Silberbach eine Konferenz mit dem Titel **Palliativversorgung und Trauerbegleitung in Peri- und Neonatologie**, auf der deutsche Fachleute ihre Erfahrungen mit den tschechischen Konferenzgästen teilten. Diese konnten dadurch ihre Fachkenntnisse vertiefen und erhielten Anregungen zur Weiterentwicklung der perinatalen Palliativversorgung in Tschechien.

Das Corso ist ein Multifunktionsgelände in einem Plattenbauviertel in Krásné Březno, einem Stadtteil von Ústí nad Labem. Es entstand in den 1970er Jahren. Derzeit droht es zu verfallen und sucht nach einem neuen Nutzungszweck. Der Verein Veřejný sál Hraničář hat daher gemeinsam mit dem Institut für Stadt- und Regionalplanung der Technischen Universität Berlin das Projekt **Corso für uns** aus der Taufe gehoben, das sich mit dem urbanistischen Gesamtkonzept der umliegenden Bebauung

befasst. Gehör finden dabei auch die Bewohnerinnen und Bewohner der Siedlung, die in den Denk- und Entscheidungsprozess über die Zukunft ihres Zuhauses einbezogen werden.

In der heutigen vernetzten Welt kann man sich aus verschiedenen Quellen inspirieren lassen. Die Organisatoren des internationalen **Symposiums zur Kunst der Transformation reEDOcate ME!**, d. h. der Prager Verein MAK und die Berliner Interessengemeinschaft raumlaborberlin, boten eine Diskussionsplattform für Transformationsfachleute, Kunstschaffende, Historiker und Japanologen. All diese tauschten ihre Meinungen zu verschiedenen Aspekten einer Rohstoffkrise aus, die das Japan der Edo-Zeit erschütterte und die Einführung überraschend moderner Methoden wie z. B. Abfallrecycling erzwang. Die Beteiligten des Symposiums befassten sich mit der Frage, welche Lehren wir in Zeiten der Klimakrise aus diesem historischen Beispiel ziehen können.

In diesem Bereich konnten wir im Jahr 2022 neben Projekten, die in die Vergangenheit blickten, um sie in zeitgemäßer Weise dem heutigen Publikum zu vermitteln, auch Diskussionstreffen fördern, die die aktuellen politischen und gesellschaftlichen Folgen des Ukraine-Kriegs reflektierten. Weitere Themen, die der fachlichen und breiten Öffentlichkeit unter den Nägeln brannten, waren zum Beispiel die Betreuung von Mutter und Kind, rechtliche Themen, Stadtplanung oder der Klimawandel.

U PŘÍLEŽITOSTI 75. VÝROČÍ první edice slavného literárního svědectví z období holocaustu se nakladatelství Triáda rozhodlo připravit **Souborné vydání textů Anne Frankové**. Kniha shrnuje všechny verze jejího deníku i další Anniny dosud objevené zápisy a je doplněna studii o okolnostech jejich vzniku a významu památky Anne Frankové. Postřehy a komentáře dospívající dívky jsou stále živým dílem a my jsme rádi, že jsme je mohli zprostředkovat čtenářům v jejich úplnosti.

Tři roky věnoval politolog Karel Müller se svými spolupracovníky výzkumu na česko-německé hranici a snažil se zmapovat, jak se v dnešní době daří přeshraniční spolupráci: jaké jsou její formy, jakým čelí překážkám a jaké jsou její dopady. Své výsledky shrnuli badatelé v knize **Aktivní hranice v Evropě. Identita a kolektivní paměť v přeshraničním prostoru**. Díky námi podpořenému překladu se nyní mohou také němečtí čtenáři seznámit s důležitými aspekty života na hranici, zejména v oblasti jazykové výuky, formování sociální paměti, vzpomínkové kultury, kolektivní identity a vzdělávání.

Tomáš Cudlín se rovněž po tři roky věnoval výzkumu česko-německých témat, zabrousil ale hlouběji do minulosti. Coby historik Regionálního muzea v České Lípě si byl velmi dobře vědom toho, že pokud se chce pamětníků zeptat na to, jak se žilo v jeho městě v meziválečném období a za druhé světové války, je nejvyšší čas to udělat. V letech 2018–2021 se tedy několikrát vypravil do Německa za posledními žijícími rodáky a pokusil se zaznamenat, co se ještě zaznamenat dalo. O tom, že toho není málo, svědčí kniha **Leipsche**, jejíž vydání jsme podpořili v české i německé jazykové mutaci.

Pověsti a legendy náleží k oblíbeným literárním žánrům. Dům česko-německého porozumění s pomocí pamětníků a krajských spolků sesbíral, vybral a do současného jazyka převyprávěl **Pověsti Němců z Jizerských hor**. Kniha obsahuje čtrnáct starých legend a jednu novodobou. Všechny jsou zasazeny do různých míst Jizerských hor. Tímto komplexním edičním počinem se podařilo oživit příběhy, které se kvůli odsunu a výměně obyvatelstva přestaly předávat dále přirozenou cestou. Publikace je příspěvkem k zachování paměti regionu.

Ve srovnání s předcházejícím rokem jsme v roce 2022 podpořili o něco méně publikačních projektů, nebylo to však na úkor jejich rozmanitosti, která byla opět velká a zahrnovala všechny akcenty, jež jsou pro nás v této oblasti důležité. Podpořili jsme tak výpravné obrazové publikace i výstavní katalogy, vědecké i beletristické práce. Pokračuje také oblíbený trend, jímž je zpracování historických témat formou komiksu.

DÍKY NÁM SE STALO DAS WURDE DANK UNSERER HILFE UMGESETZT

Im Vergleich zum Vorjahr haben wir 2022 etwas weniger Publikationsprojekte gefördert. Die Vielfalt war aber auch diesmal sehr groß und umfasste alle Facetten, die uns in diesem Bereich wichtig sind. Wir haben erzählende Bildbände und Ausstellungskataloge, aber auch wissenschaftliche und belletristische Arbeiten gefördert. Und auch der beliebte Trend zur Aufarbeitung historischer Themen in Form von Comics hielt weiterhin an.

ZUM 75. JUBILÄUM der Erstausgabe von Anne Franks Tagebuch beschloss der tschechische Verlag Triáda, eine **Gesamtausgabe der Texte von Anne Frank** herauszugeben. Der Band, der sämtliche Versionen des Tagebuchs und weitere von Annes bislang entdeckten Aufzeichnungen enthält, wurde durch Studien zu deren Entstehungsumständen und zur Bedeutung des Gedenkens an Anne Frank ergänzt. Die Beobachtungen und Kommentare des heranwachsenden Mädchens sind ein noch immer lebendiges Werk, und es freut uns, sie dem Lesepublikum in vollständiger Form vermitteln zu können.

Der Politologe Karel Müller und sein Team forschten drei Jahre lang in der deutsch-tschechischen Grenzregion, um den derzeitigen Stand der grenzübergreifenden Zusammenarbeit zu erfassen: Welche Formen der Zusammenarbeit gibt es? Auf welche Hindernisse stößt sie? Und was ist ihr Effekt? Im Ergebnis ist ein Buch mit dem Titel **Aktive Grenzen in Europa. Identität und kollektives Gedächtnis im grenzüberschreitenden Raum** entstanden. Dank der von uns geförderten Übersetzung kann sich nun auch das deutsche Lesepublikum mit wichtigen Aspekten des Lebens an der Grenze vertraut machen, insbesondere mit den Bereichen Sprachunterricht, Formung des sozialen Gedächtnisses, Erinnerungskultur, kollektive Identität und Bildung.

Auch Tomáš Cudlín hat drei Jahre lang zu deutsch-tschechischen Themen geforscht, sich dabei jedoch weiter in die

Geschichte zurückbegeben. Als Historiker am Regionalmuseum Česká Lípa (Böhmisch Leipa) war ihm sehr bewusst: Wenn er Zeitzeugen fragen möchte, wie das Leben in dieser Stadt in der Zwischenkriegszeit und während des Zweiten Weltkriegs aussah, bleibt ihm nicht mehr viel Zeit. Von 2018 bis 2021 reiste Cudlín daher mehrmals nach Deutschland, zu den letzten noch lebenden Deutschen aus seiner Stadt, und zeichnete auf, was sich noch aufzeichnen ließ. Dass dies nicht wenig ist, davon zeugt das Buch **Leipsche**, dessen Herausgabe wir in tschechischer wie auch in deutscher Version gefördert haben.

Sagen und Legenden sind ein beliebtes literarisches Genre. Das Haus der deutsch-tschechischen Verständigung hat mithilfe von Zeitzeugen und Landsmannschaftsvereinen **Sagen der Deutschen aus dem Isergebirge** gesammelt, ausgewählt und in Gegenwartssprache nacherzählt. Das Buch umfasst vierzehn alte und eine moderne Legende, die an verschiedenen Orten des Isergebirges spielen. Durch dieses komplexe Publikationsprojekt ist es gelungen, Geschichten wiederzubeleben, die aufgrund von Vertreibung und Bevölkerungsaustausch nicht mehr auf natürlichem Wege weitergegeben werden. Das Buch ist ein wertvoller Beitrag zur Wahrung des Gedächtnisses der Region.

publikace
Publikationen

S postupným odchodem německých pamětníků, kteří se narodili ještě v českých zemích, si můžeme povšimnout zajímavého vývoje: iniciativu při záchraně památek přebírají místní občané, kteří spolupracují s dětmi a vnoučaty vysídlenců. Mnohdy jim nejde pouze o samotný kostel, synagogu, hřbitov nebo drobnou památku v krajině, ale o to, aby seznámili veřejnost s česko-německou či židovskou minulostí své vesnice či města. V opravených stavbách tak často vznikají nenápadné, ale o to zajímavější historické expozice.

OBEC DOLNÍ DVŮR v Krkonoších má dlouhodobě výborné vztahy s německými rodáky, zastoupenými panem Erichem Krausem. Z jeho iniciativy a společnými silami se současnými obyvateli obce se již podařilo obnovit několik drobných i větších památek. Zatím posledním počinem je **Obnova starých německých hrobů na obecním hřbitově v Dolním Dvoře.**

V současnosti se zde nachází 61 původních hrobových míst v havarijním stavu. Fond podpořil projekt, který je umožní opravit a vzdát tak úctu zemřelým. Už byl nejvyšší čas.

Doslova krásné projekty vznikají také ve spolupráci německých rodáků a nyníjších obyvatel Děřtřichova na Liberecku. Tímto dalším v řadě je obnova křížové cesty směřující při kostele sv. Anny. Křížová cesta je zapsanou kulturní památkou a na její obnově se budou vytvořením skleněných plastik jednotlivých zastavení podílet sklárny z Heřmanic u Frýdlantu.

Na Litoměřicku působí spolek Mladá jižní stráž, který chce svojí činností propojit předválečnou historii regionu se současností. Jednou z jeho aktivit je **obnova kaple svatého**

Prokopa v Knínicích. Protože se o historii této budovy nedochovaly žádné písemné zprávy a také fotografie a nákresy je poskrovnu, členové spolku souběžně se stavebními pracemi a ve spolupráci s německým partnerským spolkem Förderverein Pro Rehefeld hledají pamětníky, rodáky a relevantní informace v Německu. Po dokončení oprav by totiž v kapli měla vzniknout dvojjazyčná výstava o historii i současnosti tohoto působivého místa.

Také v roce 2022 jsme podpořili obnovu několika židovských památek. Jednou z nich je **synagoga v Neveklově**, jejíž základy pocházejí ze 17. století. Stejně jako mnohé jiné synagogy byla i ona v minulých desetiletích využívána dosti nevhodným způsobem, konkrétně jako skladiště a autodílna. V současné době je ve správě Federace židovských obcí, která postupně pracuje na její **celkové stavební a restaurátorské obnově.** Po dokončení zde bude umístěna expozice o místní židovské komunitě.

DIE GEMEINDE DOLNÍ DVŮR (Niederhof) im Riesengebirge pflegt schon seit Langem sehr gute Beziehungen zu ehemaligen deutschen Landsleuten aus der Region und zu deren Vertreter, Herrn Erich Kraus. Auf dessen Initiative hin konnten zusammen mit heutigen Einheimischen bereits mehrere kleinere und größere Baudenkmäler renoviert werden. Das bisher letzte Vorhaben ist die **Sanierung alter deutscher Gräber auf dem Gemeindefriedhof in Dolní Dvůr.** Gegenwärtig befinden sich hier 61 ehemalige Grabstätten, die in einem sehr schlechten Zustand sind. Durch das vom Fonds geförderte Projekt können sie nun saniert werden, so dass den Toten endlich Respekt bezeugt wird. Es war bereits höchste Zeit!

Im wahrsten Sinne des Wortes schöne Projekte entstehen auch im Rahmen der Zusammenarbeit zwischen ehemaligen deutschen und heutigen tschechischen Einwohnern aus Děřtřichov (Dittersbach) bei Liberec. Ein weiteres solches Projekt ist die **Erneuerung des Versöhnungskreuzwegs bei der St.-Anna-Kirche.** Der Kreuzweg ist ein eingetragenes Kulturdenkmal und zu seiner Erneuerung tragen auch die Glaswerke aus Heřmanice (Hermsdorf) bei Frýdlant bei, die Glasplastiken zu den einzelnen Kreuzwegstationen anfertigen.

Der im Umland von Litoměřice (Leitmeritz) tätige Verein Mladá jižní stráž will eine Brücke zwischen Vorkriegsgeschichte und Gegenwart der Region schlagen. Eines seiner Vorhaben ist die **Sanierung der St.-Prokop-Kapelle in Knínice (Kninitz).** Leider sind keine schriftlichen Zeugnisse und nur wenige Fotos zur Geschichte dieses Bauwerks erhalten. Die Vereinsmitglieder suchen daher parallel zu den Bauarbeiten zusammen mit ihrem deutschen Partner, dem Förderverein Pro Rehefeld, in Deutschland nach Zeitzeugen, ehemaligen Landsleuten und relevanten Informationen. Nach Fertigstellung der Reparaturarbeiten soll nämlich in der Kapelle eine zweisprachige Ausstellung zu Geschichte und Gegenwart dieses eindrucksvollen Ortes entstehen.

Mit dem allmählichen Verschwinden deutscher Zeitzeuginnen und Zeitzeugen, die noch in den böhmischen Ländern geboren wurden, lässt sich eine interessante Entwicklung beobachten: Die Initiative zur Rettung von Baudenkmalern übernehmen nun Einheimische und sie arbeiten dabei mit den Kindern und Enkeln einstiger deutscher Landsleute zusammen. Häufig geht es ihnen dabei nicht nur um die jeweiligen Kirchen, Synagogen, Friedhöfe oder Kleindenkmäler, sondern auch darum, die Öffentlichkeit mit der deutsch-tschechischen oder jüdischen Vergangenheit ihrer Stadt oder ihres Dorfes vertraut zu machen. In den renovierten Bauwerken entstehen daher oft unauffällige, aber umso interessantere Geschichtsausstellungen.

Auch im Jahr 2022 haben wir zudem die Renovierung mehrerer jüdischer Denkmäler gefördert. Eines davon ist die **Synagoge in Neveklöv**, deren Fundamente aus dem 17. Jahrhundert stammen. Wie viele andere Synagogen wurde auch sie in den vergangenen Jahrzehnten in sehr inadäquater Weise – als Lagerraum oder Autowerkstatt – genutzt. Gegenwärtig wird sie von der Föderation jüdischer Gemeinden verwaltet, die nach und nach an ihrer **ganzheitlichen baulichen und restauratorischen Erneuerung** arbeitet. Nach Abschluss dieser Arbeiten wird hier eine Ausstellung über die örtliche jüdische Gemeinde zu sehen sein.

Památky Baudenkmäler

partnerství

SPOLUPRÁCE ČESKO-NĚMECKÉHO PODROZUMĚNÍ Trutnov-Krkonosé již od roku 1992 spojuje německou menšinu a zájemce o německou kulturu v daném regionu. Svě 30. narozeniny oslavila vskutku velkolepě v rámci Dnů evropského dědictví v září 2022. Do Trutnova přijali zástupci krajských spolků Heimatkreis Trautenau, Hoheneibe a Braunau. Někteří z nich se aktivně zapojili do programu navázaného **Krkonoští Němci dnes**. Veřejnost měla možnost seznámit se s krkonošským německým dialektem, poslechnout si slavnostní koncert krkonošských německých písní doprovázených hrou na citeru a prohlédnout novou publikaci o 30 významných německých osobnostech z Trutnova.

Přátelství mezi augsburským dobročinným týmem Datschiburger Kickers a fotbalisty z Nejdku trvá také již od roku 1992. Dobrou duší této spolupráce je paní Anita Donderer, na české straně je jí oporou sportovní spolek JoN. Každoročně spolu připravují **benefiční fotbalové utkání**, jehož výtěžek jde na nejrůznější dobročinné účely v regionu. V roce 2022 tímto způsobem podpořili na Karlovarsku ubytované uprchlíky z Ukrajiny.

20 let partnerství – více než 20 let přátelských vztahů oslavila města Rheinbach a Kamenický Šenov. Pro budoucnost je dobrou zprávou, že se navzdory velké vzdálenosti

najdou na obou stranách nadšenci, kteří se neustále snaží partnerství oživit novými nápady. V letošním roce se to projevilo například tím, že čtyřdenní program, který absolvovali čeští hosté u německých přátel, zahrnoval speciální body pro mladé lidi. Ti mohli společně podnikat nejrůznější sportovní aktivity, ať už to byly výlety na kole, turnaj v minigolfu, nebo návštěva lezeckého areálu.

Němečtí krajané už dávno nejezdí do svých bývalých domovů jenom za vzpomínkami. Především na současnost a budoucnost se zaměřily Dny setkávání 2022, které propojily dvacetičlennou delegaci krajského sdružení Heimatkreis Braunau a sto padesát občanů Broumova. Živě se debatovalo například o přípravě žádosti o udělení titulu „Evropské město kultury 2028“, návštěvníci z Německa měli možnost zhlédnout novou výstavu o lidové architektuře na Broumovsku. Velmi nás těší, že rodáci aktivně oslovují zástupce obcí v regionu, iniciují setkání, diskutují se studenty broumovského gymnázia – propojují generace na české i německé straně.

DER VEREIN FÜR DEUTSCH-TSCHECHISCHE VERSTÄNDIGUNG Trautenau-Riesengebirge vernetzt schon seit 1992 Angehörige der deutschen Minderheit und diejenigen, die sich für die Kultur dieser Region interessieren. Im September 2022 feierte der Verein im Rahmen der Europäischen Tage des Kulturerbes sein 30-jähriges Jubiläum. Der Einladung nach Trutnov (Trautenau) folgten Mitglieder der Landsmannschaftvereine Heimatkreis Trautenau, Hoheneibe und Braunau. Einige davon beteiligten sich aktiv an einem Programm mit dem Titel **Riesengebirgler Deutsche heute**, welches dem Publikum Gelegenheit gab, den Riesengebirgler Deutschen Dialekt kennenzulernen, bei einem Festkonzert unter Zitherklängen deutscher Lieder in aus dem Riesengebirge zu lauschen und in einer neuen Publikation über 30 bedeutende deutsche Persönlichkeiten aus Trutnov zu blättern.

Auch die Freundschaft zwischen dem Augsburgs Benefiz-Fußballteam Datschiburger Kickers und dem Fußballteam aus Nejdek (Neudek) besteht schon seit 1992. Die gute Seele dieser Zusammenarbeit ist Anita Donderer, die auf tschechischer Seite vom Sportverein JoN unterstützt wird. Alljährlich bereiten sie gemeinsam ein **Benefiz-Fußballspiel** vor, dessen Erlös an verschiedenste wohltätige Zwecke in der Region geht. Im Jahr 2022 unterstützten sie auf diese Weise in der Region Karlsbad untergebrachte Geflüchtete aus der Ukraine.

20 Jahre Partnerschaft – mehr als 20 Jahre freundschaftliche Beziehungen feierten die Städte Rheinbach und Kamenický Šenov (Steinschönau). Eine gute Nachricht für die Zukunft ist, dass sich trotz der großen Entfernung auf beiden Seiten enthusiastische Menschen finden, die unermüdlich versuchen, die Partnerschaft mit neuen Ideen zu beleben. So beinhaltete zum Beispiel das diesjährige viertägige Programm, das die tschechischen Gäste bei ihren deutschen Freunden absolvierten, auch spezielle Punkte für junge Leute. Sie konnten gemeinsam verschiedensten sportlichen Aktivitäten nachgehen – von Radtouren über Minigolf-Turniere bis hin zu einem Besuch im Kletterpark.

Wenn einstige deutsche Landsleute ihre alte Heimat in Tschechien besuchen, geht es schon längst nicht mehr nur um Erinnerung. Vor allem auf Gegenwart und Zukunft bezogen waren zum Beispiel die **Tage der Begegnung 2022**, die eine zwanzigköpfige

Delegation des Heimatkreises Braunau und hundertfünfzig Einheimische aus dem heutigen Broumov zusammenbrachten. Es wurde lebhaft über die Bewerbung der Stadt als „Europäische Kulturhauptstadt 2028“ diskutiert und die Gäste aus Deutschland konnten eine neue Ausstellung über volkstümliche Architektur im Broumover Umland besichtigen. Es freut uns sehr, dass die Landsleute aktiv Vertreter regionaler Gemeinden ansprechen, Treffen initiieren, mit jungen Leuten aus dem Broumover Gymnasium diskutieren – und so grenzübergreifend Generationen verbinden.

Auch dieser Bereich war von den Corona-Maßnahmen empfindlich getroffen. Nach ihrer Lockerung 2022 war jedoch zu erkennen, dass die Zusammenarbeit zwischen Gemeinden und Vereinen langsam wieder zum Leben erwacht. Den Beteiligten ist die Freude darüber anzumerken, dass sich Menschen aus beiden Ländern wieder „live“ und persönlich begegnen können. Etliche in den 90er Jahren entstandene Partnerschaften feiern derzeit runde Jubiläen. Zugleich zeichnet sich ein Generationswechsel ab – und damit der Wunsch, die gemeinsame Zeit mit neuem Inhalt zu füllen.

Také tuto oblast citelně zasáhla pandemická opatření a po jejich zmírnění v roce 2022 bylo znát, že se spolupráce mezi obcemi a spolky opět probouzí k životu. Z obnovených setkání je patrná radost, že se přátelé z obou zemí opět mohou potkávat osobně a naživo. Četná partnerství vznikla v průběhu 90. let a v současné době slaví svá kulatá jubilea. Spolu s tím nastává také generační obměna a snaha naplnit společný čas novým obsahem.

V oblasti aktivit pro osoby s tělesným postižením jsme podpořili několik již osvědčených projektů. Výrazně ale přibýlo zájmů věnujících se lužickosrbské menšině a oproti předchozím letům byly rozmanitější obsahem i formou. Proměňují se rovněž počiny ve prospěch německé menšiny v Česku: vzhledem k vysokému věku mnohých jejích členů klesá poptávka po léčebných a kulturních pobytech. Na druhou stranu ale vznikají nové projekty s účastí českých a německých seniorů.

S ČESKO-LUŽICKOSRBSKOU SPOLUPRACÍ v oblasti divadla se setkáváme jen zřídka, o to více nás proto zaujal projekt **Lužice** Chemického divadla a Musikgruppe ČILAK. Společně vytvořili divadelní imerzivní představení *Těžba snů*, které vychází z lužickosrbských pohádek a legend a pracuje s národním a romantizovaným sebevnímáním. Inscenace byla uvedena v zimě 2022 v pražském Lužickém semináři.

Setkávání seniorů z Jeseníku a Neuburgu an der Donau začalo díky partnerství obou měst. Vzájemná spolupráce Centra sociálních služeb Jeseník a Seniorenbeirat der Stadt Neuburg vede k výměně zkušeností, přináší impulsy pro další činnost a inspiraci k jednání se samosprávami a vytváření „měst přátelských seniorům“. V roce 2022 přijeli **Senioři bez hranic** z Neuburgu do Jeseníku, aby mimo jiné navštívili tamní kulturní festival Im Zentrum.

V sobotu 3. září 2022 se ve Weidingu konala velká slavnost: **Mezinárodní fotbalový turnaj a herní slavnost pro handicapované**, organizovaný Sportverein Weiding a TJ Jiskra Domažlice. Tematickou osou celého dne jsou fotbalová utkání, uzpůsobená potřebám a možnostem hráčů. Vzhledem k tomu, že míra postižení návštěvníků je různá, bylo pro ty, kdo nemohli hrát fotbal, připraveno množství dalších aktivit: hra v kostky s obří kostkou, kolo štěstí, házení na plechovky, překážková dráha s medicinbalem. Celkem si tento den protáhlo tělo 369 sportovců, z toho 93 z České republiky.

Lidé s handicapem to mají vždycky těžší, když chtějí trávit volný čas aktivně, atraktivně a pokud možno nezávisle. Rádi jsme proto již poněkolkáté podpořili **Společnou dovolenou pro osoby se zdravotním postižením**. Pro své zaměstnance z chráněných dílen a uživatele sociálních služeb ji připravily teplická společnost Arkadie a Lebenshilfe ALTMARK-WEST ze spolkové země Sasko-Anhaltsko. V roce 2022 se téměř dvacet mladých lidí vydalo k Baltskému moři. Kromě nezbytného osvěžení v již chladném moři absolvovali řadu společných aktivit, při kterých – částečné jazykové bariéry navzdory – vznikla přátelství, jež přetrvávají.

TSCHECHISCH-SORBISCHE THEATERKOPRODUKTIONEN erleben wir eher selten. Umso mehr beeindruckte uns daher das Projekt **Lausitz** des tschechischen Theaterensembles Chemické divadlo und der sorbischen Musikgruppe ČILAK. Sie stellten gemeinsam eine Immersionstheatervorstellung mit dem Titel Traumförderung auf die Beine, die auf sorbischen Märchen und Legenden basiert und mit nationalen und romantisierten Selbstwahrnehmungen arbeitet. Die Inszenierung wurde im Winter 2022 im Prager Wendischen Seminar (Lužický seminář) aufgeführt.

Der Partnerschaft zwischen Jeseník und Neuburg an der Donau ist zu verdanken, dass sich Seniorinnen und Senioren aus beiden Städten treffen können. Die Zusammenarbeit zwischen dem Zentrum für Sozialdienstleistungen (Centrum sociálních služeb) Jeseník und dem Seniorenbeirat der Stadt Neuburg ermöglicht den Erfahrungsaustausch, setzt Impulse für die weitere Tätigkeit und inspiriert in Kooperation mit den Kommunalverwaltungen zur Entstehung „seniorenfreundlicher Städte“. Im Jahr 2022 kamen **Senioren ohne Grenzen** aus Neuburg nach Jeseník, um unter anderem das dortige Kulturfestival „Im Zentrum“ zu besuchen.

Am Samstag, dem 3. September 2022, fand in Weiding ein großes Fest statt: das **Internationale Fußballturnier und Spielefest für Menschen mit Handicap**, das vom Sportverein Weiding und dem Fußballclub TJ Jiskra Domažlice organisiert wurde. Roter Faden des gesamten Tages waren Fußballspiele, die sich an den Bedürfnissen und Möglichkeiten der Spielerinnen und Spieler orientierten. Da die Teilnehmenden in unterschiedlichem Maße gehandicapt waren, standen für diejenigen, die nicht Fußball spielen konnten, zahlreiche weitere Aktivitäten auf dem Programm: Würfelspiele mit einem Riesenwürfel, Glücksrad, Dosenwerfen, Hindernisbahn mit Medizinball. Insgesamt nahmen an dem Fest 369 Sportlerinnen und Sportler teil, 93 davon aus der Tschechischen Republik.

Menschen mit Handicap haben es meist schwerer, wenn sie ihre Freizeit aktiv, attraktiv und möglichst unabhängig verbringen möchten. Gern haben wir daher zum wiederholten Mal einen **Gemeinsamen Urlaub von Menschen mit gesundheitlicher Beeinträchtigung** gefördert. Organisiert hatten ihn die Teplitzer Organisation Arkadie und die Lebenshilfe ALTMARK WEST aus Sachsen-Anhalt und er war für Personen bestimmt, die in deren geschützten Werkstätten arbeiten oder soziale Dienstleistungen in Anspruch nehmen. Auf diese Weise konnten im Jahr 2022 fast zwanzig junge Leute an die Ostsee fahren. Neben der obligatorischen Erfrischung im schon recht kühlen Meer standen zahlreiche Aktivitäten auf dem Programm, bei denen trotz der teilweise vorhandenen Sprachbarrieren dauerhafte Freundschaften entstanden sind.

In diesem Bereich haben wir mehrere bereits bewährte Projekte für Menschen mit körperlichem Handicap gefördert. Deutlich gestiegen ist die Zahl der Projekte, die sich auf die sorbische Minderheit bezogen – sie zeichneten sich gegenüber den Vorjahren zudem durch eine größere inhaltliche und formale Vielfalt aus. Und auch Projekte zugunsten der deutschen Minderheit in Tschechien erleben einen Wandel: Wegen des hohen Alters vieler ihrer Mitglieder sinkt die Nachfrage nach Kur- und Kulturaufenthalten, andererseits entstehen neue Projekte, an denen sich deutsche wie tschechische Seniorinnen und Senioren beteiligen.

sociální projekty a menšiny
Sozialprojekte
Minderheiten

Stipendijní program ČNFB / DTZF-Stipendienprogramm

BAKALÁŘSKÉ STUDIUM / BACHELORSTUDIUM	MAGISTERSKÉ NEBO INŽENÝRSKÉ STUDIUM MASTER- ODER INGENIEURSTUDIUM
<p>NATÁLIE DVOŘÁKOVÁ Vyjadřování genderu s ohledem na možnosti jazyka v bulvárních denících <i>Gendern – mit Blick auf die sprachlichen Möglichkeiten in Boulevardzeitungen</i> Univerzita Karlova → Universität Leipzig</p>	<p>MERYEM GUERRISI Obchodní etika – Srovnání německého a českého přístupu k udržitelnému rozvoji <i>Business Ethics – Vergleich des tschechischen und deutschen Zugangs zur Nachhaltigkeit</i> Otto-Friedrich-Universität Bamberg → VŠE Praha</p>
	<p>DOMINIC HAFNER Možnosti mezikulturní výměny prostřednictvím umění <i>Interkulturelle Möglichkeiten der Begegnung mit Mitteln der Kunst</i> Akademie výtvarných umění v Praze (pokračování / Fortsetzung)</p>

stipendia

Cílem našeho stipendijního programu je podpořit akademickou výměnu mezi Českou republikou a Německem. Ne vždycky ale všechno klapne tak, jak si člověk představuje. Dva ze stipendistek a stipendistů bohužel nemohli z osobních důvodů stipendia využít. V tomto akademickém roce jsme proto podpořili pouze šest studujících. Ti však pracovali na veskrze zajímavých a originálních tématech. Čerstvou novinkou bylo vyhlášení našeho rozšířeného stipendijního programu pro jazykovou asistenci v sousední zemi „Jazyk sousedů v originále“.

Ziel unseres Stipendienprogramms ist es, den akademischen Austausch zwischen Deutschland und der Tschechischen Republik zu fördern. Nicht immer klappt aber alles so, wie man es sich vorstellt. Zwei unserer Stipendiatinnen und Stipendiaten konnten ihre Stipendien leider aus persönlichen Gründen nicht wahrnehmen, weshalb wir in diesem akademischen Jahr nur sechs junge Menschen gefördert haben. Sie haben durchweg interessante und originelle Themen bearbeitet. Neu war die Ausschreibung unseres erweiterten Stipendienprogramms „Nachbarsprache im O-Ton“ für Sprachassistenzen im Nachbarland.

RENÉ HEYMANN
Studie kulturních rozdílů mezi německými a českými korporacemi s ohledem na důsledky pro vzájemnou kulturní etiku
Studie der Kulturunterschiede zwischen den tschechischen und deutschen Korporationen im Hinblick auf die Kulturethik
Otto-Friedrich-Universität Bamberg
→ Vysoká škola ekonomická v Praze

NICK HRÁDEK
České a německé právo obchodních společností ve světle legislativy EU – trendy a vývoj
Tschechisches und deutsches Gesellschaftsrecht im Lichte der EU-Gesetzgebung – Trends und Entwicklungen
Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg → Univerzita Karlova

VÁCLAV KASAL
Vliv odkoupení společnosti Škoda Auto firmou Volkswagen AG na strukturu a výrobní procesy společnosti Škoda Auto a na česko-německý automobilový průmysl
Die Auswirkungen der Übernahme von Škoda Auto durch die Volkswagen AG auf die Struktur und die Produktionsprozesse von Škoda Auto und auf die deutsch-tschechische Automobilindustrie
ČVUT Praha → G. W. Leibniz Universität Hannover

**JAZYK SOUSEDŮ V ORIGINÁLE
NACHBARSPRACHE IM O-TON**

PHILIPP CHARAOUI
Universität Regensburg

Stipendien

JIŽ DLOUHO SE NESTALO, aby většina našich stipendistek a stipendistů pocházela z Německa. V roce 2022 do Prahy zavítali celkem čtyři němečtí studující: jeden naváže na své studium malířství na Akademii výtvarného umění, dva další se budou věnovat ekonomickým vědám a jeden zamíří na právnickou fakultu. Do Lipska se vydala jedna studentka pražské translatologie a do Hannoveru, na Institut pro dopravní a automatizační techniku tamější univerzity Gottfrieda Leibnize, se vypravil jeden student za poznatky z oboru mezinárodní mechatroniky. Všichni využili možnost strávit v zahraničí celých deset měsíců. Kromě jedné budoucí bakalářky se tentokrát jednalo o studenty magisterských oborů. Tématům jejich odborných prací dominovala ekonomie.

ES IST SCHON LANGE NICHT MEHR VORGEKOMMEN, dass die Mehrzahl unserer Stipendiatinnen und Stipendiaten aus Deutschland kam. Im Jahr 2022 brachen insgesamt vier deutsche Studierende nach Prag auf: einer, um sein Maleriestudium an der dortigen Akademie der Bildenden Künste fortzusetzen, zwei weitere, um sich mit Wirtschaftswissenschaft zu befassen, ein Stipendiat wiederum wird an der Juristischen Fakultät studieren. Umgekehrt reiste eine Prager Studentin der Übersetzungswissenschaften nach Leipzig und ein tschechischer Student begab sich nach Hannover, um am Institut für Transport- und Automatisierungstechnik der dortigen Leibniz-Universität seine Kenntnisse im Bereich internationale Mechatronik zu vertiefen. Alle Genannten nutzten die Möglichkeit, volle zehn Monate im Ausland zu verbringen. Außer einer Bachelor-Anwärtlerin handelte es sich diesmal um Studierende von Master-Studiengängen. Bei den Facharbeiten dominierten wirtschaftliche Themen.

Budovat dobré sousedské vztahy je cíl, ke kterému vedou různé cesty. Vedle tradiční podpory dvoustranných projektů se proto snažíme stále aktualizovat paletu vlastních aktivit, abychom tomuto poslání dostáli co nejlépe. Snažíme se oslovit nové publikum, upozorňujeme na atraktivní, nebo naopak přehlížená témata a dáváme prostor k prezentaci akterům česko-německých vztahů. Při realizaci našich akcí se nám osvědčilo hledat synergii se zkušenými spolupřáteli.

Účastnice a účastníci programu Rok na hranici

IVA ELLRODT Oberfranken ↔ Chebsko

MARTINA ENGELMAIEROVÁ Nördliches Niederbayern ↔ západní Šumava

VERONIKA KUPKOVÁ Westerzgebirge ↔ západní Krušnohoří

JAN KVAPIL Elbtal ↔ Ústecko

MAX MELZER Oberlausitz ↔ Liberecko

KRISTÝNA ŠOUKALOVÁ Osterzgebirge ↔ východní Krušnohoří

SÁRA ŠPECIÁNOVÁ Südliches Niederbayern ↔ východní Šumava

VERONIKA WIDMANN Oberpfalz ↔ Domažlicko

naše vlastní akce 22.0

VE SPOLUPRÁCI se Státními uměleckými sbírkami v Drážďanech (SKD) jsme v roce 2022 představili v saské metropoli to nejlepší ze současné české umělecké scény. **Česká sezóna v Drážďanech** se nesla v duchu hesla „Všechnu moc imaginací“ a program byl vsutku atraktivní. Zatímco velkoryse pojatá přehlídka českého výtvarného umění byla v rukou SKD a jejího šéfa pro mezinárodní vztahy Jiřího Fajta, my jsme se zaměřili na *majstrštyky* jiných žánrů a oblastí kultury.

Ve dnech 20. a 21. srpna vykvetla v centru města na Georg Treu Platz **Oáza imaginací**. Návštěvníci souběžně probíhajících drážďanských městských slavností Canaletto v ní mohli zažít kulturní *chill out* – odpočinout si od hlučných ulic a osvěžit se energií a vtipem česko-německého světa. Po celý víkend poutaly pozornost kolemjdoucích obří loutky akrobatického uskupení V.O.S.A. Nechybělo divadlo, stánky česko-německých organizací, tvořivé dílny ani hudební program – v neděli vpodvečer vystoupil Pražský výběr. Náš program měl ovšem i vážnou linku: s ohledem na srpnové výročí okupace Československa v roce 1968 a aktuální události na Ukrajině předcházel nedělnímu koncertu debata s Michaelem

Kocábem a Toni Krahlem – dvěma rockery, kteří měli odvahu proti tehdejší sovětské invazi aktivně vystoupit.

Česká sezóna pokračovala i na podzim. 13. října hostovalo v drážďanském Státním divadle pražské Divadlo Na Zábřadlích s **inscenací** rakouského dramatika Thomase Bernharda **Mýcení**. A konečně 22. listopadu představil český Kafka Band drážďanskému publiku ve zcela vyprodaném Jazz Club Tonne svůj nový **hudební projekt Proces**.

V projektu **Poesiomaty** v sudetské krajině jsme kreativně spolupracovali s Ondřejem Kobzou a finačně jsme spojili síly s Nadací PPF. Přibližuje historii několika výjimečných památek v česko-německém pohraničí a příběhy jednotlivců a spolků usilujících o jejich záchranu. Kostely v **Prášílech, Šitboři, Skokách, Olešné, Ostrém u Úštěka, Horní Polici, Vrchní Orlici**, to všechno jsou místa se silným geniem loci. Jsou to však také místa, která měla to štěstí, že se jich ujaly ruce nadšenců a srdcařů, kteří pracují na jejich obnově. Nápad umístit k nim poesiomaty nám umožnil zviditelnit kulturní odkaz bývalých německých krajanů a povzbudit občanskou společnost k následování dobrých příkladů. O tom všem

poesiomaty vyprávějí, recitují, zpívají, zní hlasem zvonů. Stačí zatočit klikou...

Podél česko-německé hranice už dnes působí nemálo jednotlivců a organizací, kteří aktivně utvářejí česko-německé sousedství. Odborné výzkumy i naše vlastní zkušenost však ukazují, že skrytý potenciál spolupráce je ještě mnohem větší. A právě programem **Rok na hranici** chceme přeshraniční kontakty iniciovat, dále rozvíjet a prohlubovat. Do celkem osmi regionů vyrazilo výše uvedených osm nadšenců a machrů, dvojjazyčných Čechů a Němců, jejichž úkolem bylo po dobu jednoho roku přímo v terénu vyhledávat aktivní lidi a spolky na obou stranách hranice, sdílet s nimi informace, inspirovat je – dodávat jim odvahu rozjet nové česko-německé projekty.

Der Aufbau guter Nachbarschaftsbeziehungen ist ein Ziel, zu dem verschiedene Wege führen. Um dieser Aufgabe so gut wie möglich gerecht zu werden, versuchen wir daher, neben der Förderung deutsch-tschechischer Projekte auch die Palette unserer eigenen Aktivitäten ständig zu aktualisieren. Wir versuchen, ein neues Publikum anzusprechen, machen auf attraktive oder wenig beachtete Themen aufmerksam und geben Akteurinnen und Akteuren der deutsch-tschechischen Beziehungen Raum zur Präsentation. Bei der Umsetzung unserer Aktivitäten hat sich die Zusammenarbeit mit erfahrenen Co-Veranstaltern bewährt.

Teilnehmende des Programms „Ein Jahr an der Grenze“

IVA ELLRODT Oberfranken ↔ Chebsko
MARTINA ENGELMAIEROVÁ Nördliches Niederbayern ↔ západní Šumava
VERONIKA KUPKOVÁ Westerkgebirge ↔ západní Krušnohoří
JAN KVAPIL Elbtal ↔ Ústecko
MAX MELZER Oberlausitz ↔ Liberecko
KRISTÝNA ŠOUKALOVÁ Osterzgebirge ↔ východní Krušnohoří
SÁRA ŠPECIÁNOVÁ Südliches Niederbayern ↔ východní Šumava
VERONIKA WIDMANN Oberpfalz ↔ Domažlicko

Unsere eigenen Aktivitäten 22.0

IM RAHMEN UNSERER ZUSAMMENARBEIT mit den Staatlichen Kunstsammlungen Dresden (SKD) haben wir 2022 in der sächsischen Landeshauptstadt Highlights der zeitgenössischen tschechischen Kunstszene vorgestellt. Die **Tschechische Saison in Dresden** lief unter dem Motto „Alle Macht der Imagination“ und hatte ein wirklich attraktives Programm zu bieten. Während die groß angelegte Präsentation tschechischer bildender Kunst in den Händen der SKD und ihres Head of International Affairs Jiří Fajt lag, haben wir uns auf Meisterleistungen anderer kultureller Bereiche und Genres konzentriert.

Am 20. und 21. August ergrünte auf dem Georg-Treu-Platz im Dresdner Stadtzentrum eine **Oase der Imaginationen**. Hier konnten Besucherinnen und Besucher des zeitgleich stattfindenden Stadtfests Canaletto bei einem *Kultur-Chillout* ausspannen – sich vom Straßenlärm erholen und sich von der Energie und dem Humor der deutsch-tschechischen Welt erfrischen lassen. Das ganze Wochenende lang zogen die Riesenpuppen der Akrobatikgruppe V.O.S.A. die Aufmerksamkeit der Passanten auf sich. Es gab Theater, Informationsstände deutsch-tschechischer Organisationen, Kreativ-Workshops wie auch

ein Musikprogramm: Am frühen Sonntagabend trat die Rockband Pražský výběr auf. Unser Programm hatte jedoch auch eine ernste Komponente: Am 21. August jährte sich die Niederschlagung des Prager Frühlings durch Truppen des Warschauer Pakts 1968. Anlässlich dieses Jahrestages wie auch mit Blick auf die aktuellen Ereignisse in der Ukraine ging dem Konzert eine Podiumsdiskussion mit Michael Kocáb und Toni Krahl voraus – zwei Rockmusikern, die 1968 den Mut hatten, aktiv gegen die sowjetische Invasion Stellung zu beziehen.

Die Tschechische Saison lief auch im Herbst weiter. Am 13. Oktober gastierte im Staatstheater Dresden das Prager Theater Divadlo Na Zábřadlí mit einer **Inszenierung** von Thomas Bernhards Text **Holzfällen**. Und am 22. November stellte die tschechische Kafka Band dem Dresdner Publikum im Jazzclub Tonne ihr neues **Musikprojekt Der Process** vor.

Bei dem Projekt **Poesiomaten in der Sudetenlandschaft** haben wir in kreativer Hinsicht mit Ondřej Kobza und finanziell mit der Stiftung Nadace PPF zusammengearbeitet. Das Projekt vermittelt die Geschichte einiger außergewöhnlicher Bau- und Denkmäler in der deutsch-tschechischen Grenzregion wie auch

die Geschichten von Einzelpersonen und Vereinen, die sich um deren Rettung bemühen. Die Kirchen in **Prášily** (Stubenbach), **Šitboř** (Schüttwa), **Skoky** (Maria Stock), **Olešná** (Elsch), **Ostré** (Neuland Auscha), **Horní Police** (Oberpolititz), **Vrchní Orlice** (Hohen-Erlitz) – all das sind Orte mit einem starken Genius loci. Es sind aber auch Orte, die das Glück hatten, dass sich engagierte Menschen ihrer angenommen haben und an ihrer Erneuerung arbeiten. Die Idee, dort Poesiomaten aufzustellen, machte es uns möglich, das kulturelle Vermächtnis unserer ehemaligen deutschen Landsleute sichtbar zu machen und die Zivilgesellschaft dazu zu ermuntern, diesen guten Beispielen zu folgen. Genau davon kündeten die Poesiomaten – sie erzählen, rezitieren, singen oder lassen den Klang von Glocken ertönen. Man braucht nur an der Kurbel zu drehen...

Entlang der deutsch-tschechischen Grenze sind schon jetzt etliche Organisationen und Einzelpersonen tätig, die die deutsch-tschechische Nachbarschaft aktiv mitgestalten. Diverse Studien wie auch unsere eigene Erfahrung zeigen jedoch, dass das Potenzial zur Zusammenarbeit noch lange nicht ausgeschöpft ist. Mit unserem Programm **Ein Jahr an der Grenze**

wollen wir grenzübergreifende Kontakte initiieren, weiterentwickeln und vertiefen. Zu diesem Zweck sind acht (oben genannte) junge Leute – zweisprachige Enthusiasten und Macher aus Deutschland und Tschechien – in insgesamt acht Regionen aufgebrochen. Ihre Aufgabe bestand darin, innerhalb eines Jahres direkt vor Ort aktive Personen und Vereine auf beiden Seiten der Grenze ausfindig zu machen, Informationen mit ihnen zu teilen, sie zu inspirieren – und ihnen Mut für neue deutsch-tschechische Projekte zu machen.

Když jsme v květnu 2022 vyhlašovali sedmý ročník naší Novinářské ceny, veřejné debatě v obou zemích dominovala válka na Ukrajině, její důsledky a stejně tak ohlasy v médiích. Příspěvky zaslané českými a německými novináři tyto palčivé otázky také reflektovaly, i když nikoli v převažující míře.

Als wir im Mai 2022 den siebten Jahrgang unseres Journalistenpreises ausriefen, war die öffentliche Debatte in beiden Ländern maßgeblich vom Ukraine-Krieg und seinen Folgen dominiert und ebenso die Medienberichterstattung. Auch die eingesandten Beiträge deutscher und tschechischer Journalistinnen und Journalisten reflektierten diese drängenden Fragen, wenngleich auch nicht in überwiegendem Maße.

česko-německá novinářská cena

Deutsch-tschechischer Journalistenpreis

ČESKO-NĚMECKOU NOVINÁŘSKOU CENU za rok 2022 jsme opět uspořádali ve spolupráci s novinářskými svazy obou zemí – DJV a Syndikátem novinářů. Naše dvojjazyčná porota tentokrát hodnotila celkem 73 příspěvků z kategorií text, audio a multimedia. Mnohé z nich reflektovaly aktuální problémy české a německé společnosti v důsledku války na Ukrajině a odrážely například rozdílné pohledy na energetickou transformaci nebo rozdílné historické zkušenosti s Ruskem. Přihlášené publicistické práce se však zabývaly také společnými dějinami na příkladu konkrétních lidských osudů. Slavnostní předání cen se uskutečnilo v listopadu 2022 v historické budově Altes E-Werk v Bambergu za přítomnosti mnoha novinářů, čestných hostů a široké veřejnosti z obou zemí. Kromě přítomných hostů mohli slavnostní předávání cen sledovat prostřednictvím

livestreamu i televizní diváci v obou zemích – vysílala jej například stanice MDR na své online platformě. Úvodní slovo pronesla spisovatelka, publicistka a expertka na orální historii Alena Wagnerová, která byla v roce 2019 oceněna zvláštní cenou za dlouholetou vynikající novinářskou práci. Vyzdvihla význam jednotlivých, často neznámých osobností pro česko-německé vztahy a v této souvislosti připomněla novinářku Milenu Jesenskou, jejíž životní příběh přiblížila Wagnerová německému publiku v mnoha publikacích.

Zvláštní cenu za dlouholetou vynikající novinářskou práci získala LÍDA RAKUŠANOVÁ.

DEN DEUTSCH-TSCHECHISCHEN JOURNALISTENPREIS 2022 veranstalteten wir erneut in Zusammenarbeit mit den Journalistenverbänden beider Länder – dem DJV und dem Syndikat novinářů. Unserer gemischten Jury lagen diesmal insgesamt 73 eingereichte Beiträge aus den Kategorien Text, Audio und Multimedia zur Bewertung vor. Viele von ihnen spiegelten die aktuellen Probleme wider, mit denen sich die deutsche und tschechische Gesellschaft infolge des Ukraine-Kriegs auseinandersetzten, und reflektierten etwa die unterschiedlichen Standpunkte zur Energiewende oder die verschiedenen historischen Erfahrungen mit Russland. Aber auch die Auseinandersetzung mit der gemeinsamen deutsch-tschechischen Geschichte anhand konkreter, individueller Schicksale fand Raum in den eingesandten journalistischen Arbeiten.

Die feierliche Preisverleihung fand im November 2022 im historischen Gebäude des Alten E-Werks in Bamberg statt, in Anwesenheit zahlreicher Journalistinnen und Journalisten, Ehrengäste und der

breiten Öffentlichkeit aus beiden Ländern. Neben den anwesenden Gästen konnte auch das Fernsehpublikum in beiden Ländern die Preisverleihung per Livestream mitverfolgen, sie wurde etwa vom MDR auf seiner Online-Plattform übertragen.

Die einführende Keynote hielt die Schriftstellerin, Publizistin und Oral-Historikerin Alena Wagnerová, die 2019 mit der Sonderauszeichnung für langjährige, herausragende journalistische Tätigkeit gewürdigt worden war. Sie hob die Bedeutung einzelner, vielfach unbekannter Persönlichkeiten für die deutsch-tschechischen Beziehungen hervor und erinnerte in diesem Kontext an die Journalistin Milena Jesenská, deren Biographie Wagnerová in zahlreichen Publikationen dem deutschen Publikum näherbrachte.

Die Sonderauszeichnung für langjährige herausragende journalistische Tätigkeit ging an LÍDA RAKUŠANOVÁ.

Vítězky a vítězové v roce 2022 Preisträgerinnen und Preisträger 2022

TEXT

JAN BROŽ

Putinovi ruští Němci a odpůrci
Putins Russlanddeutsche und seine Gegner
Hrot, 9. 5. 2022

KILIAN KIRCHGESSNER

„Du musst aufhören zu denken, dass
jeder westliche Unternehmer dreimal
klüger ist als Du“
*Musíš si přestat myslet, že každý západní
podnikatel je třikrát chytřejší než ty*
Brand eins, 1. 8. 2021

TEXT

PETR BROD

novinář a publicista
Journalist und Publizist

DANIEL BRÖSSLER

Süddeutsche Zeitung

ADAM ČERNÝ

Hospodářské noviny,
předseda Českého svazu novinářů
Vorsitzender des Tschechischen
Journalistenverbandes

ANNEKE HUDALLA

n-ost

TOMÁŠ LINDNER

Respekt

AUDIO

ŠTĚPÁN VIZI / FILIP RAMBOUSEK

Ztrácíme půdu pod nohama: jak zemědě-
lství proměňuje klima a naši krajinu
*Wir verlieren den Boden unter unseren
Füßen: Wie die Landwirtschaft das Klima
und unsere Landschaft verändert*
Radio Prague International, 26. 11. 2021

KILIAN KIRCHGESSNER

Brutalistische Zeitzeugen: Tschechiens
Umgang mit der Architektur des
Kommunismus
*Brutalističtí svědkové doby: Vyrovnávání
se s architekturou komunismu v Česku*
Deutschlandfunk, 27. 11. 2021

AUDIO

LIBUŠE ČERNÁ

Německý svaz novinářů, komise
pro evropskou spolupráci
Deutscher Journalisten-Verband
(DJV), Europa-Kommission

MARKÉTA KACHLÍKOVÁ

Český rozhlas / Radio Praha
Tschechischer Rundfunk / Radio Prag

BOGNA KORENG

MDR-Studio Bautzen

FILIP NERAD

Český rozhlas
Tschechischer Rundfunk

CHRISTOPH SCHEFFER

Hessischer Rundfunk

MULTIMÉDIA / MULTIMEDIA

JOLANA MATĚJKOVÁ

Čas slavit a zpívat
Zeit zum Feiern und Singen
Česká televize, 14. 5. 2022

CHRISTIAN STÜCKEN

Der Todesflug nach Marienbad: Was
geschah an Bord der Turbolet L410?
*Let smrti z Mariánských Lázní: Co se stalo
na palubě Turboletu L410?*
BR Fernsehen, 8. 6. 2022

MULTIMÉDIA / MULTIMEDIA

MICHAEL HILLER

bývalý jednatel Německého
svazu novinářů, Sasko
ehemaliger Geschäftsführer
des DJV Sachsen

VERONIKA KUPKOVÁ

nezávislá novinářka
freie Journalistin

PETER LANGE

rozhlasový korespondent ARD
a Deutschlandradio v Praze
Hörfunkkorrespondent von ARD
und Deutschlandradio in Prag

CENA MILENY JESENSKÉ

SONDERPREIS MILENA JESENSKÁ

MAGDALENA FAJTOVÁ

Zastřelil se jako voják Wehrmachtu
a osmdesát let o něm nikdo nic nevěděl.
Pak se ale našla jeho vojenská karta
*Er erschoss sich als Wehrmachtssoldat
und achtzig Jahre lang wusste man nichts
von ihm. Bis sich sein Militärausweis fand.*
Český rozhlas Plus, 28. 5. 2022

ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ

SONDERAUSZEICHNUNG

LÍDA RAKUŠANOVÁ

„Téměř celý svůj profesní život za-
svvětila česko-německým vztahům, ať
už v Rádiu Svobodná Evropa, dení-
cích Tagesspiegel, Passauer Neue Pres-
se, nebo v Českém rozhlase a v České te-
levizi. Rakušanová přitom vždy usiluje
o objasnění, pochopení a porozumění.“

„Fast ihr ganzes Berufsleben ist den
deutsch-tschechischen Beziehungen ge-
widmet, ob für Radio Freies Europa, für
den Tagesspiegel, die Passauer Neue Pres-
se oder für den Tschechischen Rund-
funk und das Tschechische Fernsehen.
Dabei strebt Rakušanová stets nach Auf-
klärung, Verständnis und Verständigung.“

Libuše Černá, Laudatio

Porota Jury 2022

česko- německé diskusní fórum

V KVĚTNU SE V DRÁŽĎANECH uskutečnila společná konference rady Česko-německého diskusního fóra a Strategického dialogu. Bylo vyzdvíženo, že úzká bilaterální spolupráce obou zemí a kontinuita česko-německých vztahů zůstaly zachovány i během pandemického období. Oproti očekávání nezbyl kvůli vojenskému konfliktu na Ukrajině prostor pro širší hodnocení postpandemického stavu, nicméně o to více pozornosti se soustředilo na možnosti spolupráce v rámci pomoci Ukrajině. Kromě toho proběhla panelová debata s názvem **Ruská invaze na Ukrajinu a zlomový bod v Evropě** a také diskuse zaměřená na evropsko-čínské vztahy s mottem **Rok tygra – Jaký je postoj Evropy vůči Číně?** Následné rozšířené zasedání v Ústí nad Labem mělo jako poslední bod svého programu návštěvu muzejní expozice **Naši Němci**. Během léta nás bohužel zastihla smutná zpráva o úmrtí

Po náročném období ovlivněném pandemií se hlavní spojující linkou veřejné debaty i na česko-německé úrovni stala ruská invaze na Ukrajinu a její důsledky pro Evropu. Přijetí postoje k ruské agresi, společná evropská politika a v neposlední řadě energetická bezpečnost Evropy se staly klíčovými tématy také pro Česko-německé diskusní fórum. Již čtvrt století je fórum v návaznosti na Česko-německou deklaraci z roku 1997 platformou pro vzájemný dialog mezi zástupci politiky, hospodářství, vědy a občanské společnosti.

profesora Felixe Kolmera, bývalého vězně několika nacistických koncentračních táborů, dlouholetého člena rady a především charakterního člověka s velkou vůlí utvářet česko-německé vztahy orientované na budoucnost. Podzimní výroční konference pod heslem **Bezpečnost a mír v Evropě** se v Bamberku zúčastnilo více než 150 diskutujících. Tematicky se také zabývala vojenskou a energetickou bezpečností v Evropě, jakož i souvisejícími tématy v kybernetickém prostoru. Nadto se diskutovalo o impulsích české vlády v rámci předsednictví v Radě Evropské unie a hovořilo se o tom, jakým směrem by se jednotná evropská politika měla dále ubírat. Dialog probíhal s vědomím toho, že konfliktem na Ukrajině nevyhnutelně započala změna epochy, na níž se Češi a Němci společně podílejí.

Deutsch- Tschechisches Gesprächs- forum

Nach der schwierigen, von der Pandemie geprägten Zeit sind auch auf deutsch-tschechischer Ebene die russische Invasion in der Ukraine und deren Folgen für Europa zum wichtigsten gemeinsamen Thema der öffentlichen Debatte geworden. Die Positionierung gegenüber der russischen Aggression, eine gemeinsame europäische Politik und nicht zuletzt die Energiesicherheit in Europa wurden damit auch zu grundlegenden Themen des Deutsch-Tschechischen Gesprächsforums. Dieses bildet bereits seit einem Vierteljahrhundert in Anknüpfung an die Deutsch-Tschechische Erklärung von 1997 eine Plattform für den bilateralen Dialog zwischen Vertretern oder Vertreterinnen aus Politik, Wirtschaft, Wissenschaft und Zivilgesellschaft.

IM MAI 2022 VERANSTALTETE der Beirat des Deutsch-Tschechischen Gesprächsforums gemeinsam mit dem deutsch-tschechischen Strategischen Dialog eine Konferenz in Dresden. Auf dieser wurde hervorgehoben, dass die enge bilaterale Zusammenarbeit beider Länder und die Kontinuität der deutsch-tschechischen Beziehungen auch während der Pandemie erhalten geblieben seien. Für eine umfassendere Bewertung der postpandemischen Lage blieb – anders als erwartet – aufgrund des militärischen Konflikts in der Ukraine wenig Raum. Umso mehr konzentrierte sich die Aufmerksamkeit stattdessen auf Möglichkeiten der Zusammenarbeit im Rahmen der Ukraine-Hilfe. Zudem fanden eine Podiumsdiskussion mit dem Titel **Die russische Invasion in der Ukraine und die Zeitenwende in Europa** sowie eine Diskussion zu den europäisch-chinesischen Beziehungen unter dem Motto **Das Jahr des Tigers – Welche Haltung hat Europa gegenüber China?** statt. Die darauffolgende erweiterte Sitzung in Ústí nad Labem umfasste als letzten Programmpunkt einen Besuch der Dauerausstellung **Naši Němci (Unsere Deutschen)**.

Im Sommer erreichte uns leider die traurige Nachricht vom Tod Professor Felix Kolmers, der – in seiner Jugend mehrfach in nationalsozialistischen Konzentrationslagern interniert – langjähriges Mitglied im Beirat des Gesprächsforums, vor allem aber ein charakterstarker Mensch mit einem großen Willen zur Gestaltung zukunftsorientierter deutsch-tschechischer Beziehungen war.

An der Jahreskonferenz des Gesprächsforums, die im Herbst unter dem Titel **Frieden und Sicherheit in Europa** in Bamberg stattfand, nahmen über 150 Diskutierende teil. Thematisch befasste sich die Konferenz ebenfalls mit der militärischen und energiewirtschaftlichen Sicherheit in Europa sowie mit damit verbundenen, den Cyberraum betreffenden Themen. Darüber hinaus wurde über die von der tschechischen Regierung gesetzten Impulse während der EU-Ratspräsidentschaft diskutiert und darüber gesprochen, in welche Richtung sich eine einheitliche europäische Politik künftig bewegen sollte. Der Dialog war von dem Bewusstsein getragen, dass mit dem Konflikt in der Ukraine unausweichlich eine Zeitenwende angebrochen ist, an der Deutsche und Tschechen gemeinsam teilhaben.

Čeští členové v roce 2022 Tschechische Mitglieder 2022

SPOLUPŘEDEDA / KO-VORSITZENDER

DR. LIBOR ROUČEK

bývalý místopředseda
Evropského parlamentu
Stellvertretender Präsident des Europäischen Parlaments a. D.

MARIE BĚLOHOUBKOVÁ

mluvčí Česko-německého fóra
mládeže / Sprecherin des Deutsch-Tschechischen Jugendforums

MGR. MARTIN DZINGEL

prezident Shromáždění Němců
v Čechách, na Moravě a ve Slezsku
Präsident der Landesversammlung der Deutschen in Böhmen, Mähren und Schlesien

JUDR. VLADIMÍR HANDL

vyučující na Institutu mezinárodních studií FSV UK / Dozent am Institut für internationale Studien, Karlsuniversität Prag

MGR. DANIEL HERMAN

bývalý ministr kultury České republiky (KDU-ČSL) / Kulturminister der Tschechischen Republik a. D. (KDU-ČSL)

PROF. ING. FELIX KOLMER

(zemřel / verstorben)

místopředseda Mezinárodního osvětového výboru / Stellvertretender Vorsitzender des Internationalen Auschwitz-Komitees

JUDR. TOMÁŠ KRAUS

tajemník Federace židovských obcí v České republice / Sekretär der Föderation jüdischer Gemeinden in der Tschechischen Republik

DIPL.-POL. JANA MALÁČOVÁ, MSc.

bývalá ministryně práce a sociálních věcí (ČSSD) / Ministerin für Arbeit und Sozialwesen a. D. (ČSSD)

RNDR. MIROSLAV PROKEŠ

předseda komise strategie životního prostředí KSČM / Vorsitzender der Kommission für Umweltschutzstrategie der Kommunistischen Partei Böhmens und Mährens

PHDR. OLGA RICHTEROVÁ, Ph.D.

poslankyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (Česká pirátská strana) / Abgeordnete des Parlaments der Tschechischen Republik (Tschechische Piratenpartei)

MUDR. LUDĚK SEFZIG

bývalý člen Senátu Parlamentu ČR (ODS) / Senator a. D. (ODS)

JOSEF STŘEDULA

předseda Česko-moravské konfederace odborových svazů / Vorsitzender der Böhmischemährischen Konföderation der Gewerkschaftsverbände

RADEK ŠPICAR, M.PHIL.

místopředseda Svazu průmyslu a obchodu / Vizepräsident des Industrie- und Handelsverbandes

PROF. JUDR. HELENA VÁLKOVÁ

poslankyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (ANO) / Abgeordnete des Parlaments der Tschechischen Republik (ANO)

MGR. MONIKA ŽÁRSKÁ

zástupkyně Českobratrské církve evangelické / Vertreterin der Evangelischen Kirche der Böhmischem Brüder

Němečtí členové v roce 2022 Deutsche Mitglieder 2022

SPOLUPŘEDEDA / KO-VORSITZENDER

CHRISTIAN SCHMIDT

vysoký představitel pro Bosnu a Hercegovinu, bývalý spolkový ministr zemědělství (CSU) / Hoher Repräsentant für Bosnien und Herzegowina, Bundesminister a. D.

RENATA ALT

poslankyně Německého spolkového sněmu (FDP), místopředsedkyně parlamentní skupiny Česká republika – Slovensko – Maďarsko / Mitglied des Deutschen Bundestages, stellvertretende Vorsitzende der Parlamentariergruppe Tschechien – Slowakei – Ungarn

MATTHIAS DÖRR

vedoucí oddělení „Komunikace a spolupráce“, Renovabis
Leiter der Abteilung Kommunikation und Kooperation, Renovabis

VIKTORIA GROSSMANN

bohemistka, redaktorka novin Süddeutsche Zeitung / Bohemistin, Redakteurin der Süddeutschen Zeitung

FELIX HÄRING

mluvčí Česko-německého fóra mládeže / Sprecher des Deutsch-Tschechischen Jugendforums

MILAN HORÁČEK

bývalý poslanec Německého spolkového sněmu (Bündnis 90/Die Grünen) a Evropského parlamentu / Mitglied des Bundestages und des Europäischen Parlaments a. D. (Bündnis 90/Die Grünen)

DR. ZUZANA JÜRGENS

výkonná ředitelka, členka představenstva Spolku Adalberta
Stiftera / Geschäftsführerin Adalbert Stifter Verein e.V.

STEPHAN KÜHN

radní pro rozvoj měst, výstavbu, dopravu a nemovitosti, Drážďany / Beigeordneter für Stadtentwicklung, Bau, Verkehr und Liegenschaften, Dresden

DR. KAI-OLAF LANG

zástupce nadace Wissenschaft und Politik, Berlín / Vertreter der Stiftung Wissenschaft und Politik, Berlin

BERND POSSELT

bývalý poslanec Evropského parlamentu (CSU), mluvčí sudetoněmecké národnostní skupiny
Mitglied des Europäischen Parlaments a. D. (CSU), Sprecher der Sudetendeutschen Volksgruppe

MARIANNE SCHIEDER

poslankyně Německého spolkového sněmu (SPD), členka parlamentní skupiny Česká republika – Slovensko – Maďarsko / Mitglied des Deutschen Bundestages (SPD), Mitglied der Parlamentariergruppe Tschechien – Slowakei – Ungarn

MARKO SCHIEMANN

poslanec Saského zemského sněmu (CDU), zástupce Lužických Srbů
MdL Sachsen (CDU), Vertreter der sorbischen Minderheit

GURY SCHNEIDER-LUDORFF

rektorka Augustana-Hochschule v Neuendettelsau / Rektorin der Augustana-Hochschule Neuendettelsau

HELENA PÄSSLER

předsedkyně spolkového představenstva Seligerovy obce / Vorsitzende des Bundesvorstands der Seliger-Gemeinde e.V.

ULRIKE SCHARF

bavorská státní ministryně práce, sociálních věcí a rodiny (CSU)
Bayerische Staatsministerin für Arbeit, Familie und Soziales (CSU)

správní rada

Správní rada je statutárním orgánem Fondu budoucnosti. Její čtyři čeští a čtyři němečtí členové jsou na dobu dvou let jmenováni ministrem zahraničí příslušné země a jejich funkce je čestná. Jakožto nezávislé grémium rozhoduje rada ve vlastní zodpovědnosti. Každé čtvrtletí projednává na svém zasedání záležitosti fondu a schvaluje přidělení finančních prostředků projektům a nadačním programům fondu.

SPRÁVNÍ RADA POKRAČOVALA v nezměněném složení, proměnilo se však její vedení: předsedkyní byla zvolena Rita Hagl-Kehl, zatímco funkce místopředsedy se ujal Jindřich Fryč. Na rozdíl od předešlého roku se všechna čtvrtletní zasedání již mohla uskutečnit prezenční formou jen s individuálním využitím přenosové techniky. Březnové zasedání v Praze bylo spojeno s výjezdem do Ústí na Labem a debatou s primátorem Petrem Nedvědickým. Následovalo setkání s Petrem Kourou, ředitelem společnosti Collegium Bohemicum, který přítomné provedl stálou výstavu „Naši Němci“, o jejíž vznik se fond významně zasloužil. V červnu se správní rada setkala v sídle českého ministerstva školství a na zasedání zavítal předseda vlády Svobodného státu Sasko Michael Kretschmer – sám bývalý člen rady. Místem konání předposledního zasedání se stal Německý spolkový sněm v Berlíně. V průběhu parlamentního večera pak členky a členové rady diskutovali s poslanci Bundestagu o česko-německých vztazích. Prosincové zasedání se konalo na půdě českého ministerstva kultury za osobní účasti ministra Martina Baxy.

Der Verwaltungsrat ist das satzungsgemäße Organ des Zukunftsfonds. Seine vier deutschen und vier tschechischen Mitglieder werden für jeweils zwei Jahre vom Außenministerium des jeweiligen Landes ernannt. Ihre Mitgliedschaft ist ehrenamtlich. Als unabhängiges Gremium entscheidet der Rat eigenverantwortlich. Einmal pro Quartal berät er in einer Sitzung über Angelegenheiten des Fonds und entscheidet über die Verteilung der finanziellen Mittel an Projekte und Stiftungsprogramme des Fonds.

DER VERWALTUNGSRAT SETZTE SEINE TÄTIGKEIT in unveränderter Zusammensetzung fort, eine Änderung gab es jedoch bei der Leitung: Zur Vorsitzenden wurde Rita Hagl-Kehl gewählt, das Amt des stellvertretenden Vorsitzenden übernahm Jindřich Fryč. Anders als im Vorjahr konnten alle Quartalssitzungen bereits in Präsenzform stattfinden, Übertragungstechnik kam nur in individuellen Fällen zum Einsatz. Die März Sitzung in Prag war mit einem Ausflug nach Ústí nad Labem und einer Debatte mit dem dortigen Oberbürgermeister Petr Nedvědický verbunden. Anschließend kam es zu einem Treffen mit Petr Koura, dem Geschäftsführer des Collegium Bohemicum. Dieser führte die Anwesenden durch die Ausstellung „Naši Němci“ („Unsere Deutschen“), an deren Entstehung der Zukunftsfonds maßgeblich beteiligt war. Im Juni traf sich der Verwaltungsrat am Sitz des tschechischen Bildungsministeriums, wo auch der sächsische Ministerpräsident Michael Kretschmer – selbst einst Mitglied des Beirats – zugegen war. Ort der vorletzten Sitzung war der Deutsche Bundestag in Berlin. Während eines parlamentarischen Abends diskutierten die Verwaltungsratsmitglieder im Anschluss mit Bundestagsabgeordneten über die deutsch-tschechischen Beziehungen. Die Dezembersitzung fand unter persönlicher Beteiligung von Minister Martin Baxa auf dem Gelände des tschechischen Kulturministeriums statt.

Verwaltungsrat

PŘEDSEDKYNĚ / VORSITZENDE

RITA HAGL-KEHL

poslankyně Spolkového sněmu (SPD), bývalá parlamentní státní tajemnice při Spolkovém ministerstvu spravedlnosti a ochrany spotřebitele / Mitglied des Deutschen Bundestages (SPD), Parlamentarische Staatssekretärin im Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz a. D.

PETR BROD

publicista, pracoval mimo jiné pro rozhlasovou stanici Svobodná Evropa a pro deník Süddeutsche Zeitung / Publizist, arbeitete unter anderem für Radio Freies Europa und für die Süddeutsche Zeitung

REINER DEUTSCHMANN

bývalý poslanec Německého spolkového sněmu (FDP) a kulturněpolitický mluvčí frakce FDP ve Spolkovém sněmu / Mitglied des Deutschen Bundestages (FDP) und kulturpolitischer Sprecher der FDP-Bundestagsfraktion a. D.

MARTIN KASTLER

osobní tajemník bavorské státní ministryně pro evropské záležitosti a zahraniční vztahy, bývalý poslanec Evropského parlamentu (CSU) / Persönlicher Referent der Staatsministerin für Europaangelegenheiten und Internationales in der Bayerischen Staatskanzlei, Abgeordneter des Europäischen Parlaments a. D. (CSU)

MÍSTOPŘEDSEDA / STELLVERTRETENDER VORSITZENDER

JINDŘICH FRYČ

náměstek ministra vnitra pro státní službu, Ministerstvo vnitra ČR / Stellvertretender Innenminister für den Staatsdienst, Ministerium des Inneren der Tschechischen Republik

KRISTINA LARISCHOVÁ

generální konzulka ČR v Düsseldorfu / Generalkonsulin der Tschechischen Republik in Düsseldorf

ONDŘEJ MATĚJKA

zástupce ředitele Nadačního fondu Eduzměna
Stellvertretender Geschäftsführer des
Stiftungsfonds Eduzměna

EVA VAN DE RAKT

vedoucí referátu Evropské unie a Severní Ameriky, Heinrich-Böll-Stiftung, Berlin / Referatsleitung Europäische Union und Nordamerika, Heinrich-Böll-Stiftung, Berlin

dozorčí rada

Dozorčí rada kontroluje, zda jsou finanční prostředky Fondu budoucnosti účelně vynakládány a zda jsou v pořádku všechny další finanční záležitosti. To se týká hospodaření Fondu budoucnosti, poskytování finanční podpory projektům i investiční strategie. Dozorčí rada se pravidelně účastní zasedání správní rady. Podobně jako u správní rady jsou dva čeští a dva němečtí členové dozorčí rady jmenováni ministry zahraničí příslušné země. Také jejich funkce je čestná.

NOVOU TVÁŘÍ DOZORČÍ RADY se stala právnička Susanne Sehlbach, která je s posláním fondu důkladně obeznána díky svému předchozímu působení v německé nadaci EVZ. V souladu s pravidelnou roční rotací předsedů rady byl do čela rady zvolen Pavel Maštálka, jehož zástupcem se stal Konrad Scharinger. Členka a členové rady se účastnili všech čtvrtletních zasedání správní rady a setkali se i samostatně na zasedání spojeném s namátkovou kontrolou projektů. V souvislosti s aktuálními inflačními trendy rada v průběhu roku monitorovala vývoj na finančních trzích a ve spolupráci s kanceláří fondu a bankovními experty poskytovala správní radě analýzy a doporučení ohledně strategie správy nadačního jmění fondu.

Der Wirtschaftsprüfungsausschuss (WPA) kontrolliert, ob die finanziellen Mittel des Zukunftsfonds zweckgemäß verwendet werden und ob alle weiteren finanziellen Angelegenheiten korrekt laufen. Dies betrifft die Haushaltsführung des Fonds, die Vergabe der Projektfördermittel wie auch die Anlagestrategie. Der WPA nimmt regelmäßig an den Sitzungen des Verwaltungsrats teil. Ähnlich wie beim Verwaltungsrat werden seine zwei deutschen und zwei tschechischen Mitglieder vom Außenministerium des jeweiligen Landes ernannt. Auch ihre Arbeit ist ehrenamtlich.

EIN NEUES GESICHT IM WIRTSCHAFTSPRÜFUNGS-AUSSCHUSS war die Juristin Susanne Sehlbach, die durch ihre vorherige Tätigkeit bei der Stiftung EVZ bereits gründlich mit der Aufgabe des Fonds vertraut war. Zum neuen Vorsitzenden des WPA wurde aufgrund der jährlichen Rotation an der Spitze des Ausschusses Pavel Maštálka gewählt, sein Stellvertreter wurde Konrad Scharinger. Die Ausschussmitglieder beteiligten sich an allen Quartalsitzungen des Verwaltungsrats. Zudem fand eine separate Sitzung des WPA statt, die mit einer Stichprobenkontrolle der Projekte verbunden war. Angesichts der aktuellen Inflationstendenzen verfolgte der WPA im Laufe des Jahres die Entwicklung an den Finanzmärkten und legte dem Verwaltungsrat in Zusammenarbeit mit dem Büro des Fonds und Bankexperten Analysen und Strategieempfehlungen zur Verwaltung des Stiftungsvermögens des Fonds vor.

Wirtschaftsprüfungsausschuss

PŘESEDÁ / VORSITZENDER

PAVEL MAŠTÁLKA

ekonom, bývalý ředitel odboru Ministerstva financí ČR
Ökonom, ehemaliger Abteilungsleiter im Ministerium für Finanzen der Tschechischen Republik

JOSEF KREUTER

diplomat, ekonom, bývalý velvyslanec ČR ve Švýcarsku a vedoucí Stálé mise ČR při Evropských společenstvích v Bruselu / Diplomat, Ökonom, Botschafter der Tschechischen Republik in der Schweiz a. D. und Leiter der Ständigen Vertretung der Tschechischen Republik bei der EG in Brüssel a. D.

SUSANNE SEHLBACH

Spolkové ministerstvo pro vzdělávání a výzkum, do roku 2018 právní zástupkyně nadace Připomínka, odpovědnost a budoucnost (EVZ) / Bundesministerium für Bildung und Forschung, bis 2018 Justitiarin bei der Stiftung Erinnerung, Verantwortung und Zukunft (EVZ)

MÍSTOPŘESEDÁ / STELLVERTRETENDER VORSITZENDER

KONRAD MAX SCHARINGER

první předseda představenstva Společnosti pro zahraniční politiku, bývalý velvyslanec / erster Vorstandsvorsitzender der Gesellschaft für Außenpolitik, Botschafter a. D.

Kancelář je srdcem Fondu budoucnosti – sem přicházejí všechny projektové žádosti. Pod vedením jednoho českého a jednoho německého ředitele či ředitelky zde pracuje tým referentek a referentů z obou zemí. Radou i sdílením zkušeností s žadateli přispívá k tomu, aby se česko-německému sousedství dařilo. Sleduje pozorně česko-německé vztahy, vymýšlí nové programy a výzvy a chystá různé akce pro veřejnost. Především však zkoumá, zda si předložené záměry zaslouží podporu, dohlíží na průběh podpořených projektů a kontroluje jejich vyúčtování. Náš tým připravuje také čtvrtletní zasedání správní rady, na kterých se rozhoduje o nových projektových žádostech.

kancelář

V OBLASTI PROJEKTOVÉ PODPORY jsme pokračovali v osvědčeném souběhu našeho stálého programu podpory a flexibilně vypisovaných výzev. Hned v prvních týdnech po rozpoutání nejnovější ruské agrese jsme vypracovali výzvu „Pomozme Ukrajině společně!“. Ve stále ještě nestabilní pandemické situaci jsme doprovázeli projekty podané v rámci programu „Re-Start“. Vedle těchto aktuálních témat jsme prostřednictvím mimořádných výzev sledovali i dlouhodobější cíle: rozběhl se například náš nový stipendijní program na podporu výuky němčiny na českých školách rodilými mluvčími „Jazyk sousedů v originále“ nebo rozvojový program na pomoc nestátním paměťovým organizacím.

Mezi našimi vlastními aktivitami už má stálé místo Novinářská cena, kterou náš tým za podpory partnerů uspořádal již posedmé. Novinkou byly naopak program „Rok na hranici“ a projekt „Poesiomaty v sudetské krajině“. S potěšením jsme přijali roli spolupořadatele České sezóny v Drážďanech, jedné z největších zahraničních přehlídek současného českého umění.

V roce 2022 pokračovalo naše partnerství se společností Škoda Auto, a. s. Opět jsme tak mohli využívat výhodný operativní leasing pro vůz této značky.

Büro

IN SACHEN PROJEKTFÖRDERUNG haben wir auch in diesem Jahr die bewährte Kombination aus unserem Standardförderprogramm und flexiblen Ausschreibungen fortgeführt. Schon in den ersten Wochen nach Beginn des Ukraine-Kriegs stellten wir die Ausschreibung „Gemeinsam der Ukraine helfen“ auf die Beine. In der immer noch instabilen Pandemielage begleiteten wir zudem Projekte, die im Rahmen des Programms „Re-Start“ eingereicht wurden. Neben diesen aktuellen Themen verfolgten wir jedoch mit unseren Sonderausschreibungen auch längerfristige Ziele: So ist z. B. unser neues Stipendienprogramm „Nachbarsprache im O-Ton“ angelaufen, das den Deutschunterricht durch Muttersprachler an tschechischen Schulen fördern soll, ebenso unser Programm zur Unterstützung nicht-staatlicher Erinnerungsorganisationen.

Unter unseren eigenen Aktivitäten hat der Deutsch-tschechische Journalistenpreis einen festen Platz – diesen hat unser Team mit Unterstützung unserer Partner bereits zum siebten Mal organisiert. Neu waren hier hingegen die Projekte „Ein Jahr an der Grenze“ und „Poesiomaten in der Sudetenlandschaft“. Gern übernahmen wir zudem die Rolle des Co-Veranstalters bei der Tschechischen Saison in Dresden, einer der größten Präsentationen tschechischer Gegenwartskunst im Ausland.

Auch im Jahr 2022 bestand unsere Partnerschaft mit Škoda Auto, a. s. weiter. Wir konnten damit abermals ein günstiges operatives Leasing für einen Wagen dieser Marke nutzen.

Das Büro ist das Herz des Zukunftsfonds – hier gehen alle Projektförderanträge ein. Unter Leitung eines deutschen und eines tschechischen Geschäftsführers arbeitet hier ein Team von Referentinnen und Referenten aus beiden Ländern zusammen. Es steht den Antragstellern mit seinen Erfahrungen zur Seite und trägt so zum Gelingen der deutsch-tschechischen Nachbarschaft bei. Es verfolgt aufmerksam die deutsch-tschechischen Beziehungen, konzipiert neue Ausschreibungen und Programme und bereitet verschiedene öffentliche Veranstaltungen vor. Vor allem aber prüft es die Projektanträge auf ihre Förderungswürdigkeit, hat ein Auge auf den Verlauf der geförderten Projekte und kontrolliert deren Abrechnung. Unser Team bereitet zudem auch die vierteljährlichen Verwaltungsratssitzungen vor, auf denen über die Bewilligung neuer Projektanträge entschieden wird.

ŘEDITELÉ
GESCHÄFTSFÜHRER

PETRA ERNSTBERGER

TOMÁŠ JELÍNEK

PROJEKTOVÍ REFERENTI A REFERENTKY
PROJEKTREFERENTINNEN UND -REFERENTEN

SOŇA DEDEROVÁ

obnova památek, kultura (festivaly, dokumentární filmy),
partnerství obcí a zájmových sdružení
Renovierung von Baudenkmälern, Kultur
(Festivals, Dokumentarfilme), Partnerschaften
von Gemeinden und Bürgervereinen

STEFAN GEHRKE

diskusní fóra a odborná spolupráce (konference,
semináře), partnerství obcí a zájmových sdružení,
sociální projekty a projekty menšin / Dialogforen und
fachlicher Austausch (Diskussionsforen, Konferenzen,
Seminare), Partnerschaften von Gemeinden und
Bürgervereinen, Sozialprojekte und Minderheiten

MARTIN HOŘÁK

kultura (výstavy, koncerty, divadlo, film), odborná spolupráce,
projekty ve prospěch obětí nacionálního socialismu / Kultur
(Ausstellungen, Konzerte, Theater, Film), fachlicher Austausch,
Projekte zugunsten von Opfern des Nationalsozialismus

MARTIN HUDEC

publikace, kultura (divadlo, film, literatura, koncerty,
výstavy), stipendia Fondu budoucnosti, odborná
spolupráce / Publikationen, Kultur (Theater, Film,
Literatur, Konzerte, Ausstellungen), Stipendien
des Zukunftsfonds, fachlicher Austausch

INGRID KODĚROVÁ

projekty pro děti, mládež či školy a vzdělávací projekty
(výměny studentů, roční studijní pobyty, dobrovolná
praktika), program Začínáme! / Kinder-, Jugend-, Schul-
und Bildungsprojekte (Schüleraustausch, Gastschuljahr,
Berufspraktika), Förderprogramm „Auf geht's!“

JACOB VENUSS

projekty pro děti, mládež či školy a vzdělávací
projekty, Téma roku / Kinder-, Jugend-, Schul-
und Bildungsprojekte, Thema des Jahres

KONTROLA VYÚČTOVÁNÍ PROJEKTŮ
KONTROLLE DER PROJEKTABRECHNUNGEN

JOSEF HOVORKA

MANAGEMENT AKCÍ FONDU / VERANSTALTUNGSMANAGEMENT

LENKA KOPŘIVOVÁ

ILONA ROŽKOVÁ

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ A NOVINÁŘSKÁ CENA
ÖFFENTLICHKEITSARBEIT UND JOURNALISTENPREIS

SILJA SCHULTHEIS

ADÉLA CHADZANTONIDIS (BRÁCHOVÁ)

PROVOZ SEKRETARIÁTU / SEKRETARIATSBETRIEB

HELENA VAŇKOVÁ

Partnerem Česko-německého fondu budoucnosti je Škoda Auto, a. s.

Partner des Deutsch-Tschechischen Zukunftsfonds ist Škoda Auto a. s.

SPRÁVNÍ RADA FONDU POSKYTLA V ROCE 2022 FINANČNÍ PŘÍSPĚVEK **559 projektům**, z nichž bylo 29 podpořeno v rámci mimořádné výzvy ve prospěch Ukrajiny. Celkem bylo mezi všechny projekty rozděleno **50,4 milionu korun** a **1,66 milionu eur**. V rámci běžné projektové podpory si i v roce 2022 udrželo prioritní pozici financování kulturní spolupráce a výměny mládeže a škol. Aktivita těchto oblastí představovaly 64 % všech projektů podpořených v rámci běžné projektové podpory a bylo na ně poskytnuto 62 % celkového rozpočtu (bez započítání prostředků uvolněných na mimořádnou výzvu). S ohledem na místo konání projektů jako tradičně mírně převažovaly projekty, které se konaly v ČR: v SRN se odehrálo 66 % a v ČR 79 % projektů (45 % projektů se konalo v obou zemích). Náklady na činnost Česko-německého diskusního fóra, na Česko-německou novinářskou cenu a další vlastní projekty Fondu budoucnosti činily v roce 2022 celkem **13 955 531 korunu**.

Dle článku 4.4. statutu Česko-německého fondu budoucnosti mají být náklady související se správou fondu omezeny na nezbytné minimum a nesmějí překročit 19 % hodnoty ročně poskytnutých nadačních příspěvků. V roce 2022 činily náklady související se správou fondu **17,29 %** hodnoty poskytnutých příspěvků. Do těchto nákladů jsou zahrnovány veškeré správní náklady, tedy i náklady spojené se zpracováním projektových žádostí a vyhodnocením jednotlivých projektů, stejně jako náklady spojené s publicitou fondu a se správou finančních prostředků.

DOPADY KORONAVIROVÉ PANDEMIE A VÁLKY NA UKRAJINĚ NA HOSPODAŘENÍ FONDU

Na konci roku 2019 se poprvé objevily zprávy z Číny týkající se covidu-19 (koronavirus). V prvních měsících roku 2020 se virus rozšířil do celého světa a negativně ovlivnil mnoho zemí. Na začátku a na podzim roku 2021 udeřila pandemie s novou silou, Česká republika byla jednou z nejpostiženějších zemí na světě. V době zveřejnění této výroční zprávy se pandemie zdá být pod kontrolou a překonána, nicméně její důsledky přetrvávají a nelze vyloučit její návrat v podzimních a zimních měsících.

V únoru 2022 došlo k napadení Ukrajiny Ruskou federací a byla rozpoutána válka v Evropě, která v době zveřejnění této výroční zprávy trvá a jejíž další vývoj je jen stěží možné predikovat. Válka na Ukrajině má nesporné negativní důsledky na celosvětovou ekonomiku, včetně finančních trhů a růstu inflace.

Vedení nadačního fondu zvažilo potenciální dopady covidu-19 na své aktivity a dospělo k závěru, že nemají významný vliv na předpoklad nepřetržitého trvání nadačního fondu. Ani válka na Ukrajině nenarušila chod nadačního fondu. Vzhledem k tomu byla účetní závěrka k 31. 12. 2022 zpracována za předpokladu, že nadační fond bude nadále schopen pokračovat ve své činnosti.

DER VERWALTUNGSRAT DES FONDS gewährte im Jahr 2022 finanzielle Unterstützung für **559 Projekte**, 29 davon wurden im Rahmen einer Sonderausschreibung für die Ukraine gefördert. Insgesamt wurden auf die Projekte **50,4 Millionen CZK** und **1,66 Millionen EUR** verteilt. Im Rahmen der Standardförderung nahm auch im Jahr 2022 die Finanzierung der kulturellen Zusammenarbeit und des Austauschs im Bereich Jugend und Schule einen führenden Platz ein. Aktivitäten in diesen Bereichen stellten 64 % aller im Rahmen der Standardförderung bezuschussten Projekte und wurden mit 62 % des Gesamtbudgets (ohne die für Sonderausschreibungen freigegebenen Mittel) gefördert. Bezüglich des Durchführungsorts waren – wie immer – Projekte, die in der Tschechischen Republik stattfanden, leicht in der Überzahl: 66 % der Projekte fanden in Deutschland, 79 % in Tschechien statt (45 % in beiden Ländern). Die Ausgaben für die Tätigkeit des Deutsch-Tschechischen Gesprächsforums, für den Deutsch-tschechischen Journalistenpreis und für weitere Eigenprojekte des Fonds betragen im Jahr 2022 insgesamt **13 955 531 CZK**.

Laut Artikel 4.4. der Satzung des Deutsch-Tschechischen Zukunftsfonds sind die jährlichen Verwaltungsausgaben des Fonds auf das erforderliche Mindestmaß zu begrenzen und dürfen 19 % des Betrags, den der Fonds im betreffenden Jahr zur Finanzierung von Projekten verausgabt hat, nicht übersteigen. Im Jahr 2022 betragen die Verwaltungsausgaben **17,29 %** des verausgabten Fördermittelbetrags. Zu diesen Ausgaben zählen sämtliche Verwaltungskosten, d. h. auch Kosten, die mit der Bearbeitung der Projektanträge und der Auswertung der einzelnen Projekte, mit der Öffentlichkeitsarbeit des Fonds sowie mit der Verwaltung der Finanzmittel verbunden sind.

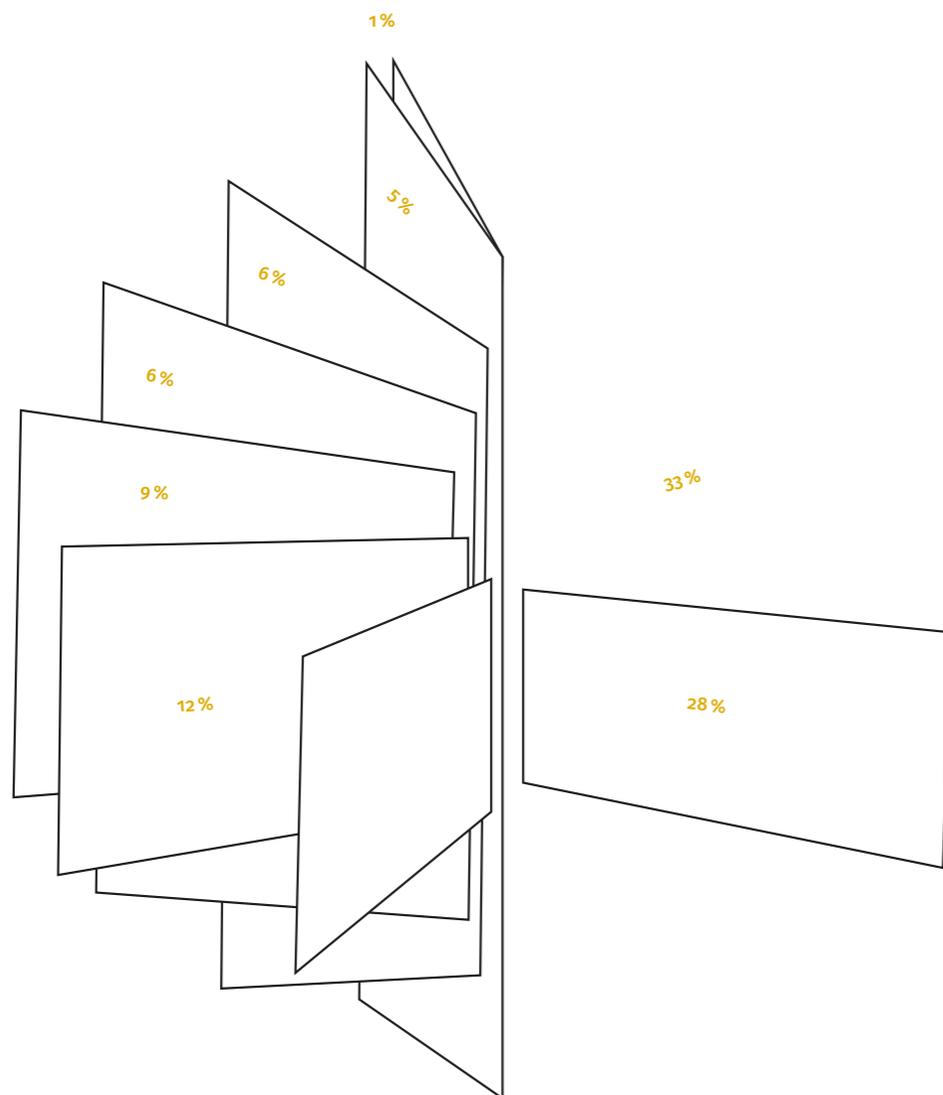
AUSWIRKUNGEN DER CORONA-PANDEMIE UND DES UKRAINE-KRIEGS AUF DIE HAUSHALTSFÜHRUNG DES FONDS

Gegen Ende des Jahres 2019 begannen erstmals Nachrichten aus China über Covid-19 (das Corona-Virus) zu kursieren. In den ersten Monaten des Jahres 2020 verbreitete sich das Virus in der ganzen Welt – mit negativen Folgen für viele Länder. Zu Beginn und im Herbst des Jahres 2021 schlug die Pandemie erneut mit voller Kraft zu und die Tschechische Republik war eines der am stärksten betroffenen Länder der Welt. Zum Zeitpunkt der Veröffentlichung dieses Jahresberichts scheint die Pandemie unter Kontrolle und überwunden. Ihre Folgen sind jedoch auch weiterhin spürbar und eine Rückkehr der Pandemie in den Herbst- und Wintermonaten ist nicht auszuschließen.

Im Februar 2022 kam es mit dem Überfall der Russischen Föderation auf die Ukraine zu einem Krieg in Europa, der zum Zeitpunkt der Veröffentlichung dieses Jahresberichts noch andauert und dessen weitere Entwicklung nur schwer vorhersagbar ist. Der Krieg in der Ukraine hat zweifellos negative Folgen für die Weltwirtschaft, einschließlich der Finanzmärkte und der steigenden Inflation.

Die Leitung des Stiftungsfonds hat die potenziellen Auswirkungen von Covid-19 auf die Aktivitäten des Fonds erwogen und ist zu dem Schluss gekommen, dass sie keinen bedeutenden Einfluss auf die Annahme eines kontinuierlichen Fortbestehens des Stiftungsfonds haben. Auch der Ukraine-Krieg hat den Betrieb des Fonds nicht beeinträchtigt. Der Buchhaltungsabschluss zum 31. 12. 2022 wurde daher in der Annahme erstellt, dass der Stiftungsfonds weiterhin in der Lage sein wird, seine Tätigkeit fortzusetzen.

PROJEKTOVÁ PODPORA / PROJEKTFÖRDERUNG
559 projektů / Projekte

FINANČNÍ ZPRÁVA FINANZBERICHT

PODÍL OBLASTÍ PODPORY NA POČTU PROJEKTŮ
ANTEIL DER FÖRDERBEREICHE AN DER ZAHL DER PROJEKTE

OBLAST PODPORY / FÖRDERBEREICH	POČET PROJEKTŮ / ANZAHL DER PROJEKTE	
Kultura / Kultur	182	33 %
Mládež a školy / Jugend und Schule	157	28 %
Diskusní fóra a odborná spolupráce / Dialogforen und fachlicher Austausch	68	12 %
Publikace / Publikationen	49	9 %
Partnerství obcí a zájmových sdružení / Partnerschaften von Gemeinden und Bürgervereinen	35	6 %
Obnova památek / Renovierung von Baudenkmalern	31	6 %
Pomozme Ukrajině společně! / Gemeinsam der Ukraine helfen!	29	5 %
Sociální projekty a menšiny / Sozialprojekte und Minderheiten	8	1 %

Z TOHO PODPOŘENO V RÁMCI MIMOŘÁDNÝCH VÝZEV
DAVON IM RAHMEN VON SONDERAUSSCHREIBUNGEN GEFÖRDERT

PROJEKTOVÁ VÝZVA / SONDERAUSSCHREIBUNG	POČET PROJEKTŮ / ANZAHL DER PROJEKTE
Re-Start II	56
Téma roku 2022 – Svět se změnil / Thema des Jahres 2022 – Veränderte Welt	39
Nestátní paměťové organizace / Nichtstaatliche Erinnerungsorganisationen	11
Téma roku 2020/21 – Ekologie / Thema des Jahres 2020/21 – Ökologie	10
Začínáme! / Auf geht's!	8
Jazyková animace pro všechny* / Sprachanimation für alle*	7
Téma roku 2021 – Nové cesty / Thema des Jahres 2021 – Neue Wege	3

* Jedná se o projekty, jejichž předmětem byla pouze jazyková animace. U dalších 23 projektů podpořil fond animaci poskytnutím dodatečně paušální částky k příspěvku na projektové aktivity.

* Es handelt sich um Projekte, die ausschließlich Sprachanimation zum Gegenstand hatten. Bei weiteren 23 Projekten förderte der Fonds die Sprachanimation durch einen zusätzlich zum Projektzuschuss bewilligten Pauschalbetrag.

Stipendia
Stipendien

6
STIPENDIÍ STIPENDIJNÍHO
PROGRAMU ČNFB

STIPENDIEN IM RAHMEN
DES DTZF-STIPENDIEN-
PROGRAMMS

1 256 500 CZK
51 150 EUR

1
STIPENDIUM V RÁMCI „JAZYK
SOUSEDŮ V ORIGINÁLE“

STIPENDIUM IM RAHMEN
DES PROGRAMMS „NACHBAR-
SPRACHE IM O-TON“

62 641 CZK
2 550 EUR

Novinářská cena
Journalistenpreis

7
OCENĚNÝCH PŘÍSPĚVKŮ
PREISGEKRÖNTE BEITRÄGE

343 910 CZK
14 000 EUR

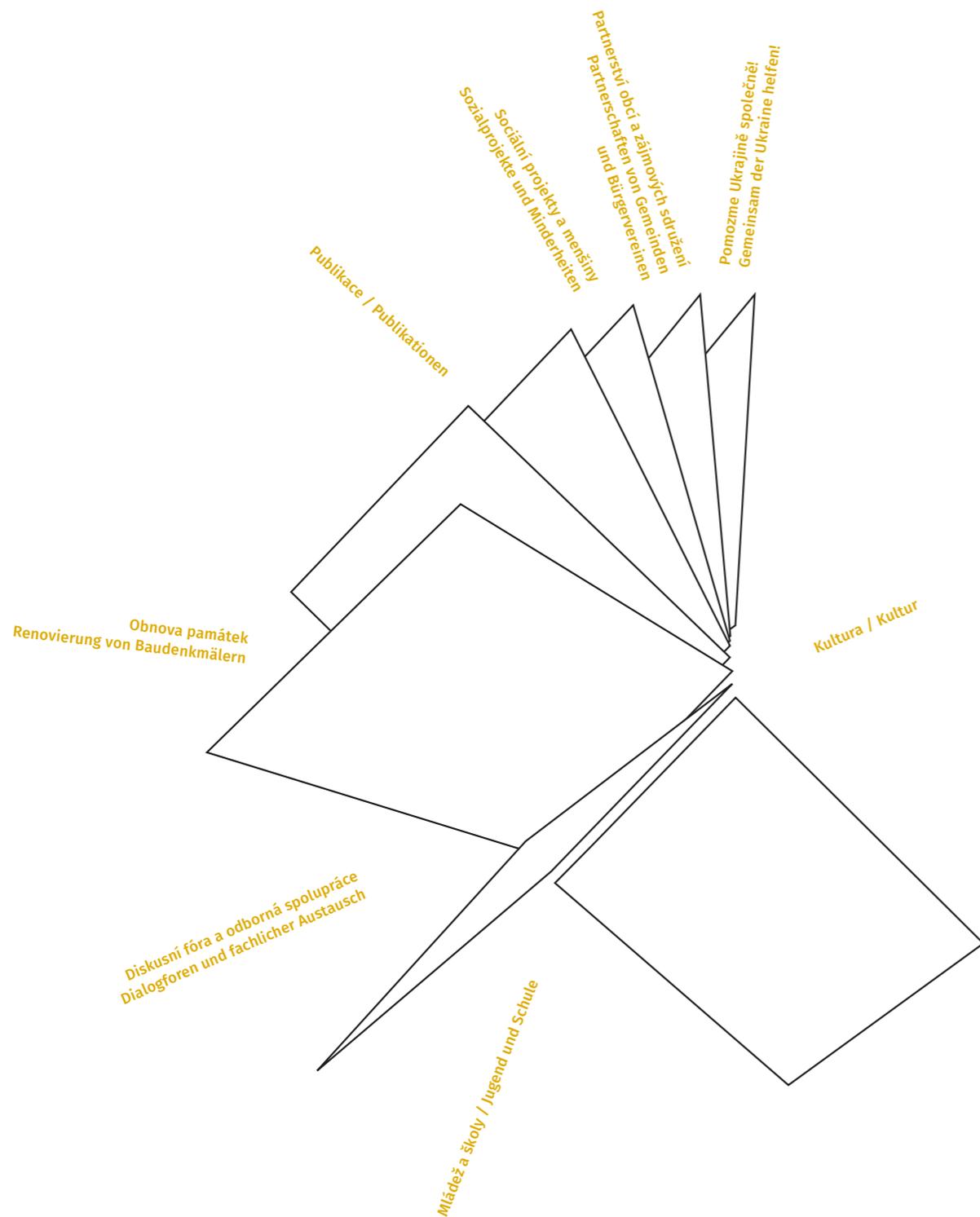
Rok na hranici
Ein Jahr an der Grenze

8
ZÚČASTNĚNÝCH
BETEILIGTE

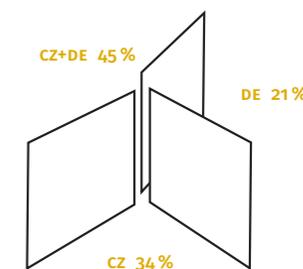
4 629 451 CZK
188 457 EUR

PROJEKTOVÁ PODPORA / PROJEKTFÖRDERUNG

91 281 457 CZK / 3 715 915 EUR

PODÍL OBLASTÍ PODPORY NA CELKOVÉ VÝŠI SCHVÁLENÝCH PROSTŘEDKŮ
ANTEIL DER EINZELNEN FÖRDERBEREICHE AN DER HÖHE DER BEWILLIGTEN FÖRDERMITTEL

OBLAST PODPORY / FÖRDERBEREICH	CZK	EUR	
Kultura / Kultur	32 123 799	1 307 706	35 %
Mládež a školy / Jugend und Schule	21 929 433	892 710	24 %
Diskusní fóra a odborná spolupráce / Dialogforen und fachlicher Austausch	14 127 903	575 123	15 %
Obnova památek / Renovierung von Baudenkmälern	10 090 000	410 747	11 %
Publikace / Publikationen	5 101 989	207 693	6 %
Sociální projekty a menšiny / Sozialprojekte und Minderheiten	2 848 007	115 938	3 %
Partnerství obcí a zájmových sdružení / Partnerschaften von Gemeinden und Bürgervereinen	2 614 924	106 449	3 %
Pomozme Ukrajině společně! / Gemeinsam der Ukraine helfen!	2 445 404	99 548	3 %

Z TOHO PODPOŘENO V RÁMCI MIMOŘÁDNÝCH PROJEKTOVÝCH VÝZEV
DAVON IM RAHMEN VON SONDERAUSSCHREIBUNGEN GEFÖRDERT

PROJEKTOVÁ VÝZVA / SONDERAUSSCHREIBUNG	CZK	EUR
Téma roku 2022 – Svět se změnil / Thema des Jahres 2022 – Veränderte Welt	5 545 768	225 759
Nestátní paměťové organizace / Nichtstaatliche Erinnerungsorganisationen	5 098 394	207 547
Re-Start II	3 493 408	142 211
Téma roku 2020/21 – Ekologie / Thema des Jahres 2020/21 – Ökologie	2 116 481	86 158
Téma roku 2021 – Nové cesty / Thema des Jahres 2021 – Neue Wege	255 992	10 421
Začínáme! / Auf geht's!	199 531	8 123
Jazyková animace / Sprachanimation	50 083	2 039

ZEMĚ, KDE SE PROJEKT USKUTEČNIL
LAND, IN DEM DAS PROJEKT STATTFAND

Německo / Deutschland	21 %
Česká republika / Tschechische Republik	34 %
obě země / beide Länder	45 %

Název účetní jednotky

Česko-německý fond budoucnosti, nadační fond

Sídlo

Železná 539/24, Staré Město, 110 00 Praha 1

IČ 677 76 841

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky nadačního fondu Česko-německý fond budoucnosti, sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2022, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. 12. 2022 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Současně bylo ověřeno dodržení zákazů a omezení stanovených zákonem o nadacích a nadačních fondech a dodržování pravidel pro omezení nákladů stanovených statutem fondu. Údaje o nadačním fondu jsou uvedeny v příloze této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv, pasiv nadačního fondu Česko-německý fond budoucnosti k 31. 12. 2022 a nákladů, výnosů a výsledku jeho hospodaření za rok končící k 31. 12. 2022 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Nadačním fondu nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá správní rada Nadačního fondu.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících

s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobitelné ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě uvedených postupů, do míry, jež dokážeme posoudit, uvádíme, že

→ ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
→ ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o Nadačním fondu, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost správní rady a dozorčí rady Nadačního fondu za účetní závěrku

Správní rada nadačního fondu Česko-německého fondu budoucnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je správní rada Nadačního fondu povinna posoudit, zda je Nadační fond schopen nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jeho nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy správní rada plánuje zrušení Nadačního fondu nebo ukončení jeho činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Za dohled nad procesem účetního výkaznictví v Nadačním fondu odpovídá dozorčí rada.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

→ Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorové postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol správní radou.
→ Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Nadačního fondu relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorové postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
→ Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti správní rada uvedla v příloze účetní závěrky.
→ Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky správní radou a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Nadačního fondu trvat nepřetržitě. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná

(materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Nadačního fondu trvat nepřetržitě vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Nadační fond ztratí schopnost trvat nepřetržitě.

→ Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění obsahu účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat správní radu a dozorčí orgán mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Datum vyhotovení zprávy: 12. 6. 2023

Acomodo Audit, s. r. o.

Evidenční číslo auditorové společnosti: 540.

Kpt. Stránského 980/17

Černý Most, Praha 9

Ing. Marie Kavalířová

Statutární auditor odpovědný za audit,

na jehož základě byla zpracována

tato zpráva nezávislého auditora.

Evidenční číslo 2126

Karolína K.

Name der Buchhaltungseinheit

Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds, Stiftungsfonds

Sitz

Železná 539/24, Staré Město, 110 00 Prag 1

Registriernummer 677 76 841

Bestätigungsvermerk des Wirtschaftsprüfers

Wir haben den beiliegenden, nach den tschechischen Rechnungslegungsvorschriften erstellten Jahresabschluss des Stiftungsfonds Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds, bestehend aus der Bilanz zum 31. 12. 2022, der Gewinn- und Verlustrechnung für das zum 31. 12. 2022 endende Jahr sowie einer Anlage mit einer Beschreibung der wichtigsten angewandten Rechnungslegungsmethoden und weiteren erläuternden Informationen, geprüft. Darüber hinaus wurde die Einhaltung der vom Gesetz über Stiftungen und Stiftungsfonds festgesetzten Verbote und Einschränkungen sowie die Einhaltung der Regeln zur Kostenbegrenzung gemäß der Satzung des Fonds geprüft. Angaben über den Stiftungsfonds sind in der Anlage zum Jahresabschluss angeführt.

Nach unserer Einschätzung vermittelt der geprüfte Jahresabschluss in Übereinstimmung mit den tschechischen Rechnungslegungsvorschriften ein wahrheitsgetreues und verlässliches Bild der Aktiva und Passiva des Deutsch-Tschechischen Zukunftsfonds zum 31. 12. 2022 sowie der Aufwendungen, Erträge und des Wirtschaftsergebnisses für das zum 31. 12. 2022 endende Jahr.

Grundlage des Bestätigungsvermerks

Die Prüfung des Jahresabschlusses erfolgte in Übereinstimmung mit dem Gesetz über Wirtschaftsprüfer sowie mit den Prüfstandards der Wirtschaftsprüferkammer der Tschechischen Republik (KA ČR), d. h. den International Standards on Auditing (ISA), die ggf. durch die jeweiligen Anwendungsklauseln ergänzt und modifiziert wurden. Unsere Verantwortlichkeit gemäß diesen Vorschriften ist im Abschnitt „Verantwortlichkeit des Wirtschaftsprüfers für die Prüfung des Jahresabschlusses“ detaillierter beschrieben. In Übereinstimmung mit dem Gesetz über Wirtschaftsprüfer und dem von der Wirtschaftsprüferkammer der Tschechischen Republik verabschiedeten Ethischen Codex sind wir vom Stiftungsfonds unabhängig und haben auch die weiteren aus den genannten Vorschriften hervorgehenden ethischen Pflichten erfüllt. Wir sind der Auffassung, dass die von uns erlangten Beleginformationen ausreichend und geeignet sind, um als Grundlage für unser Prüfungsurteil zu dienen.

Sonstige im Jahresbericht enthaltene Informationen

Unter sonstigen Informationen werden in Übereinstimmung mit § 2 Buchst. b) des Wirtschaftsprüfergesetzes Informationen verstanden, die im Jahresbericht außerhalb des Jahresabschlusses und unseres Wirtschaftsprüferberichts angeführt sind. Für diese sonstigen

Informationen ist der Verwaltungsrat des Stiftungsfonds verantwortlich. Unser Prüfungsurteil zum Jahresabschluss erstreckt sich nicht auf die sonstigen Informationen. Dennoch sind wir im Zusammenhang mit der Prüfung des Jahresabschlusses verpflichtet, uns mit diesen sonstigen Informationen vertraut zu machen und zu beurteilen, ob diese eine wesentliche (materielle) Unstimmigkeit zum Jahresabschluss oder zu unseren Kenntnissen über die jeweilige Buchhaltungseinheit aufweisen, die wir bei der Prüfung des Jahresabschlusses erlangt haben, bzw. ob diese Informationen anderweitig wesentlich (materiell) unrichtig erscheinen. Darüber hinaus beurteilen wir, ob die sonstigen Informationen in allen wesentlichen (materiellen) Belangen gemäß den jeweiligen Rechtsvorschriften erstellt wurden. Unter dieser Beurteilung wird verstanden, ob die sonstigen Informationen im Kontext des Grundsatzes der Wesentlichkeit (Materialität) den Anforderungen der Rechtsvorschriften an Form und Methodik der Erstellung sonstiger Informationen entsprechen, d. h., ob eine eventuelle Nichteinhaltung der genannten Anforderungen Einfluss auf das Urteil haben könnte, das anhand der sonstigen Informationen gefällt wurde.

Aufgrund des genannten Vorgehens schätzen wir, soweit wir dies beurteilen können, ein, dass:

→ die sonstigen Informationen, welche Tatsachen beschreiben, die auch im Jahresabschluss dargestellt wurden, in allen wesentlichen (materiellen) Belangen mit dem Jahresabschluss übereinstimmen und
→ die sonstigen Informationen gemäß den Rechtsvorschriften erstellt wurden.

Weiterhin sind wir verpflichtet, anzuführen, ob die sonstigen Informationen anhand der bei der Prüfung gewonnenen Erkenntnisse über den Stiftungsfonds wesentliche (materielle) sachliche Unrichtigkeiten aufweisen. Im Rahmen des genannten Vorgehens haben wir in den im Jahresbericht enthaltenen sonstigen Informationen keinerlei wesentliche (materielle) sachliche Unrichtigkeiten festgestellt.

Verantwortlichkeit des Verwaltungsrates und des Wirtschaftsprüfungsausschusses des Stiftungsfonds für den Jahresabschluss

Der Verwaltungsrat des Deutsch-Tschechischen Zukunftsfonds ist für die Erstellung eines Jahresabschlusses verantwortlich, der ein wahrheitsgetreues und verlässliches Bild in Übereinstimmung mit den tschechischen Rechnungslegungsvorschriften vermittelt. Ferner ist er für die internen Kontrollmechanismen verantwortlich, die er für notwendig erachtet, um einen Jahresabschluss zu erstellen, der frei von wesentlichen (materiellen) – durch Betrug oder Fehler entstandenen – Unrichtigkeiten ist.

Bei der Erstellung des Jahresabschlusses ist der Verwaltungsrat des Stiftungsfonds verpflichtet, die Fähigkeit des Stiftungsfonds zur kontinuierlichen Fortführung seiner Tätigkeit zu beurteilen. Falls relevant, muss er in der Anlage des Jahresabschlusses Sachverhalte beschreiben,

die den kontinuierlichen Fortbestand des Fonds und die bei der Erstellung des Jahresabschlusses zugrunde gelegte Annahme des kontinuierlichen Fortbestands betreffen, mit Ausnahme von Fällen, in denen der Verwaltungsrat die Auflösung des Stiftungsfonds oder die Beendigung seiner Tätigkeit plant bzw. mangels realer Alternativen zu einem solchen Schritt gezwungen ist.

Für die Überwachung der Finanzberichterstattung innerhalb des Stiftungsfonds ist der Wirtschaftsprüfungsausschuss des Fonds verantwortlich.

Verantwortlichkeit des Wirtschaftsprüfers für die Prüfung des Jahresabschlusses

Unsere Zielsetzung ist es, ein angemessenes Maß an Sicherheit darüber zu erlangen, dass der Jahresabschluss als Ganzes frei von wesentlichen (materiellen) – durch Betrug oder Fehler entstandenen – Unrichtigkeiten ist, und einen Wirtschaftsprüferbericht zu erstellen, der unser Prüfungsurteil umfasst. Ein angemessenes Maß an Sicherheit ist ein hohes Maß an Sicherheit, aber keine Garantie dafür, dass eine gemäß den oben genannten Vorschriften erfolgte Wirtschaftsprüfung in jedem Falle eine etwaige wesentliche (materielle) Unrichtigkeit im Jahresabschluss aufdeckt. Unrichtigkeiten können infolge von Betrug oder Fehlern entstehen und werden dann als wesentliche (materielle) Unrichtigkeiten betrachtet, wenn realistischere anzunehmen ist, dass sie im Einzelnen oder in ihrer Gesamtheit die wirtschaftlichen Entscheidungen beeinflussen könnten, die von den Nutzern des Jahresabschlusses auf dessen Grundlage getroffen werden.

Bei der Durchführung der Wirtschaftsprüfung gemäß den oben genannten Vorschriften sind wir verpflichtet, während des gesamten Prüfprozesses fachmännisch zu urteilen und eine entsprechende professionelle Skepsis zu wahren. Weiterhin sind wir verpflichtet:

→ die Risiken einer durch Betrug oder Fehler entstandenen wesentlichen (materiellen) Unrichtigkeit im Jahresabschluss zu identifizieren und zu bewerten, Methoden der Wirtschaftsprüfung vorzuschlagen und durchzuführen, die auf diese Risiken reagieren, sowie ausreichende und geeignete Beleginformationen zu erlangen, auf deren Grundlage das Prüfungsurteil formuliert werden kann. Das Risiko, dass wir eine wesentliche (materielle) Unrichtigkeit nicht aufdecken, ist bei einer durch Betrug entstandenen Unrichtigkeit größer als bei einer durch Fehler entstandenen Unrichtigkeit, da Betrug auch geheime Vereinbarungen, Fälschungen, bewusste Unterlassungen, nicht wahrheitsgemäße Erklärungen oder Umgehungen der internen Kontrollen durch den Verwaltungsrat umfassen kann;

→ uns in entsprechendem Umfang mit dem für die Wirtschaftsprüfung relevanten internen Kontrollsystem des Stiftungsfonds vertraut zu machen, um anschließend Prüfungsmethoden vorschlagen zu können, die unter den gegebenen Umständen angemessen sind, jedoch nicht, um unsere Meinung zur Wirksamkeit des internen Kontrollsystems zu äußern;

→ die Eignung der angewandten Rechnungslegungsgrundsätze und die Angemessenheit der durchgeführten buchhalterischen Schätzungen und Informationen zu beurteilen, die in diesem Zusammenhang vom Verwaltungsrat in der Anlage des Jahresabschlusses angeführt wurden;

→ die Angemessenheit der Annahme eines kontinuierlichen Fortbestehens zu beurteilen, die bei der Erstellung des Jahresabschlusses vom Verwaltungsrat zugrunde gelegt wurde, d. h. insbesondere zu beurteilen, ob aufgrund der erlangten Beleginformationen eine wesentliche (materielle) Unsicherheit infolge von Ereignissen oder Gegebenheiten besteht, die bedeutsame Zweifel an der Fähigkeit des Stiftungsfonds zum kontinuierlichen Fortbestehen aufwerfen könnten. Kommen wir zu dem Schluss, dass eine solche wesentliche (materielle) Unsicherheit besteht, sind wir verpflichtet, in unserem Bericht auf die entsprechenden in der Anlage des Jahresabschlusses enthaltenen Informationen hinzuweisen und, sollten diese ungenügend sein, unser Prüfungsurteil zu modifizieren. Unsere Schlussfolgerungen bezüglich der Fähigkeit des Stiftungsfonds zum kontinuierlichen Fortbestehen basieren auf den Beleginformationen, die wir bis zum Datum unseres Berichts erlangt haben. Zukünftige Ereignisse oder Gegebenheiten können jedoch dazu führen, dass der Stiftungsfonds die Fähigkeit zum kontinuierlichen Fortbestehen verliert;
→ Gesamtpräsentation und inhaltliche Gliederung des Jahresabschlusses einschließlich seiner Anlage zu bewerten und zu beurteilen, ob der Jahresabschluss die zugrundeliegenden Transaktionen und Ereignisse in einer Weise wiedergibt, die zu einer wahrheitsgetreuen Darstellung führt.

Es ist unsere Pflicht, den Verwaltungsrat und das aufsichtsführende Organ unter anderem über den geplanten Umfang und den zeitlichen Ablauf der Wirtschaftsprüfung wie auch über bedeutsame Feststellungen im Rahmen der erfolgten Prüfung zu informieren, einschließlich eventuell festgestellter wesentlicher Mängel im internen Kontrollsystem.

Erstellungsdatum des Berichts: 12. 06. 2023

Acomodo Audit, s. r. o.

Evidenznummer der Wirtschaftsprüfungsgesellschaft: 540.

Kpt. Stránského 980/17

Černý Most, Prag 9

Tschechische Republik

Ing. Marie Kavalířová

Satzungsgemäßer Wirtschaftsprüfer,

verantwortlich für die Prüfung, auf deren

Grundlage der Wirtschaftsprüferbericht

erstellt wurde. Evidenznummer 2126

Kavalířová

ROZVAHA V PLNÉM ROZSAHU (V CELÝCH TISÍCÍCH CZK)*

AKTIVA	Č. ŘÁDKU	STAV K 1. 1. 2022	STAV K 31. 12. 2022
A. Dlouhodobý majetek celkem	1	463 833	671 653
I. DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK CELKEM	9	1 341	1 341
I. 2. Software	3	1 284	1 284
I. 4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	5	57	57
II. DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK CELKEM	20	3 399	3 477
II. 4. Hmotné movité věci a jejich soubory	13	2 958	3 036
II. 7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	16	440	440
II. 8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	17	1	1
III. DLOUHODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK CELKEM	28	463 185	671 266
III. 3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	23	390 833	601 482
III. 6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	26	72 352	69 784
IV. OPRAVKY K DLOUHODOBÉMU MAJETKU CELKEM	40	-4 092	-4 431
IV. 2. Oprávky k softwaru	30	-864	-1 004
IV. 4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	32	-57	-57
IV. 7. Oprávky k samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí	35	-2 730	-2 929
IV. 10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	38	-440	-440
IV. 11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	39	-1	-1
B. Krátkodobý majetek celkem	41	449 038	112 184
II. POHLEDÁVKY CELKEM	71	155	185
II. 1. Odběratelé	52	11	1
II. 4. Poskytnuté provozní zálohy	55	81	21
II. 17. Jiné pohledávky	68	63	163
III. KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK CELKEM	80	426 503	87 891
III. 1. Peněžní prostředky v pokladně	72	52	64
III. 3. Peněžní prostředky na účtech	74	426 451	87 827
IV. JINÁ AKTIVA CELKEM	84	22 380	24 108
IV. 1. Náklady příštích období	81	22 377	24 108
IV. 2. Příjmy příštích období	82	3	0
AKTIVA CELKEM	85	912 871	783 837

PASIVA	Č. ŘÁDKU	STAV K 1. 1. 2022	STAV K 31. 12. 2022
A. Vlastní zdroje celkem	86	887 337	756 466
I. JMĚNÍ CELKEM	90	4 688 462	4 674 213
I. 1. Vlastní jmění	87	4 672 228	4 672 228
I. 2. Fondy	88	229	229
I. 3. Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	89	16 005	1 756
II. VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ CELKEM	94	-3 801 125	-3 917 747
II. 1. Účet výsledku hospodaření	91	×	-116 621
II. 2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	92	-115 488	×
II. 3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	93	-3 685 637	-3 801 126
B. Cizí zdroje celkem	95	25 534	27 371
I. REZERVY CELKEM	97	544	621
I. 1. Rezervy	96	544	621
III. KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY CELKEM	129	24 990	26 745
III. 1. Dodavatelé	106	662	445
III. 5. Zaměstnanci	110	692	819
III. 6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům	111	1	22
III. 7. Závazky k institucím soc. zabezpečení a veřejného zdrav. pojištění	112	325	267
III. 9. Ostatní přímé daně	114	71	67
III. 17. Jiné závazky **	122	23 239	25 125
IV. JINÁ PASIVA CELKEM	133	0	5
IV. 1. Výdaje příštích období	130	0	5
PASIVA CELKEM	134	912 871	783 837

* Rozvaha podává přehled o stavu majetku fondu včetně majetku, jenž je využíván k činnosti Česko-německého diskusního fóra.

** Jedná se především o nevyplacené splátky schválených příspěvků na projekty.

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT V PLNÉM ROZSAHU (V CELÝCH TISÍCÍCH CZK)*

ČINNOSTI	Č. ŘÁDKU	HLAVNÍ	HOSPODÁŘSKÁ	CELKEM
A. Náklady	1			
I. SPOTŘEBOVANÉ NÁKUPY A NAKUPOVANÉ SLUŽBY	2	9 907	0	9 907
I. 1. Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	3	264	0	264
I. 3. Opravy a udržování	5	26	0	26
I. 4. Náklady na cestovné	6	1 560	0	1 560
I. 5. Náklady na reprezentaci	7	891	0	891
I. 6. Ostatní služby	8	7 166	0	7 166
III. OSOBNÍ NÁKLADY	13	14 937	0	14 937
III. 10. Mzdové náklady	14	11 055	0	11 055
III. 11. Zákonné sociální pojištění	15	3 551	0	3 551
III. 13. Zákonné sociální náklady	17	238	0	238
III. 14. Ostatní sociální náklady	18	93	0	93
IV. DANĚ A POPLATKY	19	11	0	11
IV. 15. Daně a poplatky	20	11	0	11
V. OSTATNÍ NÁKLADY	21	21 188	7 220	28 408
V. 19. Kursové ztráty **	25	21 161	4 690	25 851
V. 22. Jiné ostatní náklady	28	27	2 530	2 557
VI. ODPISY, PRODANÝ MAJETEK, TVORBA A POUŽITÍ REZERV A OPRAVNÝCH POLOŽEK	29	417	21 759	22 176
VI. 23. Odpisy dlouhodobého majetku	30	339	0	339
VI. 25. Prodané cenné papíry a podíly	32	0	21 759	21 759
VI. 27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek	34	78	0	78
VII. POSKYTNUTÉ PŘÍSPĚVKY	35	86 740	0	86 740
VII. 28. Poskytnuté členské příspěvky	36	86 740	0	86 740
NÁKLADY CELKEM	39	133 200	28 979	162 179

ČINNOSTI	Č. ŘÁDKU	HLAVNÍ	HOSPODÁŘSKÁ	CELKEM
B. Výnosy	40			
II. PŘIJATÉ PŘÍSPĚVKY	43	12	0	12
II. 3. Přijaté příspěvky (dary)	45	12	0	12
III. TRŽBY ZA VLASTNÍ VÝKONY A ZA ZBOŽÍ	47	28	0	28
IV. OSTATNÍ VÝNOSY	48	15 595	0	15 595
IV. 7. Výnosové úroky	51	1 950	0	1 950
IV. 8. Kursové zisky	52	13 636	0	13 636
IV. 10. Jiné ostatní výnosy	54	9	0	9
V. TRŽBY Z PRODEJE MAJETKU	55	6 894	23 029	29 923
V. 12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	57	0	23 029	23 029
V. 1 5. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	60	6 894	0	6 894
VÝNOSY CELKEM	61	22 529	23 029	45 558
C. Výsledek hospodaření před zdaněním (+ / -)	62	-110 671	-5 950	-116 621
D. Výsledek hospodaření po zdanění (+ / -)	63	-110 671	-5 950	-116 621

* Výkaz zisků a ztrát podává přehled o výsledku hospodaření fondu včetně rady Česko německého diskusního fóra.

** Nejedná se o realizovanou ztrátu, protože jmění fondu není konvertováno. Fond má však povinnost zaúčtovat veškeré své účetní operace v Kč, čímž mohou vzniknout kursové rozdíly.

Nedílnou součástí výroční zprávy je příloha v účetní závěrce, která je k dispozici v nadačním rejstříku vedeném při Městském soudu v Praze.

Účetní závěrku zpracovala Lenka Fodorová z účetní a mzdové společnosti Angel's Accounting s.r.o.

BILANZ IM VOLLEN UMFANG (IN GANZEN TAUSEND CZK)*

AKTIVA	ZEILENNUMMER	STAND 1. 1. 2022	STAND 31. 12. 2022
A. Anlagevermögen	1	463 833	671 653
I. IMMATERIELLE VERMÖGENSGEGENSTÄNDE	9	1 341	1 341
I. 2. Software	3	1 284	1 284
I. 4. Geringwertige immaterielle Vermögensgegenstände	5	57	57
II. SACHANLAGEN	20	3 399	3 477
II. 4. Bewegliches Sachanlagevermögen	13	2 958	3 036
II. 7. Geringwertige Sachanlagen	16	440	440
II. 8. Sonstige Sachanlagen	17	1	1
III. FINANZANLAGEN	28	463 185	671 266
III. 3. Bis zur Fälligkeit gehaltene Schuldverschreibungen	23	390 833	601 482
III. 6. Sonstige Finanzanlagen	26	72 352	69 784
IV. WERTBERICHTIGUNGEN AUF ANLAGEVERMÖGEN	40	-4 092	-4 431
IV. 2. Wertberichtigungen auf Software	30	-864	-1 004
IV. 4. Wertberichtig. auf geringwertige immater. Vermögensgegenstände	32	-57	-57
IV. 7. Wertberichtig. auf bewegliches Sachanlagevermögen	35	-2 730	-2 929
IV. 10. Wertberichtigungen auf geringwertige Sachanlagen	38	-440	-440
IV. 11. Wertberichtigungen auf sonstige Sachanlagen	39	-1	-1
B. Kurzfristige Vermögensgegenstände	41	449 038	112 184
II. FORDERUNGEN	71	155	185
II. 1. Abnehmer	52	11	1
II. 4. Gewährte betriebliche Anzahlungen	55	81	21
II. 17. Sonstige Forderungen	68	63	163
III. KURZFRISTIGES FINANZVERMÖGEN	80	426 503	87 891
III. 1. Kasse	72	52	64
III. 3. Bankkonten	74	426 451	87 827
IV. SONSTIGE AKTIVA	84	22 380	24 108
IV. 1. Aufwendungen künftiger Perioden	81	22 377	24 108
IV. 2. Einnahmen künftiger Perioden	82	3	0
SUMME AKTIVA	85	912 871	783 837

PASSIVA	ZEILENNUMMER	STAND 1. 1. 2022	STAND 31. 12. 2022
A. Eigenkapital	86	887 337	756 466
I. GESAMTKAPITAL	90	4 688 462	4 674 213
I. 1. Eigenkapital	87	4 672 228	4 672 228
I. 2. Fonds	88	229	229
I. 3. Bewertungsdifferenzen aus Neubewertungen des Finanzvermögens und der Verbindlichkeiten	89	16 005	1 756
II. JAHRESÜBERSCHUSS / JAHRESFEHLBETRAG	94	-3 801 125	-3 917 747
II. 1. Ergebniskonto	91	x	-116 621
II. 2. Nicht ausgeschütteter Jahresüberschuss / nicht gedeckter Jahresfehlbetrag	92	-115 488	x
II. 3. Gewinnvortrag / Verlustvortrag	93	-3 685 637	-3 801 126
B. Fremdkapital	95	25 534	27 371
I. RÜCKSTELLUNGEN INSGESAMT	97	544	621
I. 1. Rückstellungen	96	544	621
III. KURZFRISTIGE VERBINDLICHKEITEN	129	24 990	26 745
III. 1. Lieferanten	106	662	445
III. 5. Arbeitnehmer	110	692	819
III. 6. Sonstige Verbindlichkeiten gegenüber Arbeitnehmern	111	1	22
III. 7. Verbindlichkeiten gegenüber Sozialversicherungen u. öffentl. Krankenkassen	112	325	267
III. 9. Sonstige direkte Steuern	114	71	67
III. 17. Sonstige Verbindlichkeiten **	122	23 239	25 125
IV. SONSTIGE PASSIVA	133	0	5
IV. 1. Ausgaben künftiger Perioden	130	0	5
SUMME PASSIVA	134	912 871	783 837

* Die Bilanz gibt einen Überblick über den Stand des Vermögens des Fonds, einschließlich des Vermögens, das für die Tätigkeit des Deutsch-Tschechischen Gesprächsforums verwendet wird.

** Es handelt sich vor allem um nicht ausgezahlte Raten von bewilligten Projektzuschüssen.

GEWINN- UND VERLUSTRECHNUNG IM VOLLEN UMFANG (IN GANZEN TAUSEND CZK)*

TÄTIGKEITEN		ZEILENNUMMER	HAUPTTÄTIGKEIT	WIRTSCHAFTSTÄTIGKEIT	SUMME
A.	Aufwendungen	1			
I.	VERBRAUCH VON LEISTUNGEN	2	9 907	0	9 907
I.	1. Verbrauch von Material, Energie und anderen nicht gelagerten Lieferungen	3	264	0	264
I.	3. Reparaturen und Instandhaltung	5	26	0	26
I.	4. Reisekosten	6	1 560	0	1 560
I.	5. Repräsentationskosten	7	891	0	891
I.	6. Sonstige Leistungen	8	7 166	0	7 166
III.	PERSONALAUFWAND	13	14 937	0	14 937
III.	10. Löhne und Gehälter	14	11 055	0	11 055
III.	11. Gesetzliche Sozialversicherung	15	3 551	0	3 551
III.	13. Gesetzliche Sozialaufwendungen	17	238	0	238
III.	14. Sonstiger Sozialaufwand	18	93	0	93
IV.	STEUERN UND GEBÜHREN	19	11	0	11
IV.	15. Steuern und Gebühren	20	11	0	11
V.	SONSTIGE AUFWENDUNGEN	21	21 188	7 220	28 408
V.	19. Kursverluste **	25	21 161	4 690	25 851
V.	22. Andere sonstige Aufwendungen	28	27	2 530	2 557
VI.	SUMME ABSCHREIBUNGEN, VERÄUSSERTES VERMÖGEN, BILDUNG VON RÜCKSTELLUNGEN UND WERTBERICHTIGUNGEN	29	417	21 759	22 176
VI.	23. Abschreibungen auf immaterielle Vermögensgegenstände und Sachanlagen	30	339	0	339
VI.	25. Verkaufte Wertpapiere und Beteiligungen	32	0	21 759	21 759
VI.	27. Bildung und Nutzung von Rückstellungen und Wertberichtigungen	34	78	0	78
VII.	GEWÄHRTE BEITRÄGE	35	86 740	0	86 740
VII.	28. Gewährte Mitgliedsbeiträge	36	86 740	0	86 740
	SUMME AUFWENDUNGEN	39	133 200	28 979	162 179

TÄTIGKEITEN		ZEILENNUMMER	HAUPTTÄTIGKEIT	WIRTSCHAFTSTÄTIGKEIT	SUMME
B.	Erträge	40			
II.	ANGENOMMENE BEITRÄGE	43	12	0	12
II.	3. Angenommene Beiträge (Schenkung)	45	12	0	12
III.	AKTIVIERTE EIGENLEISTUNGEN	47	28	0	28
IV.	SONSTIGE ERTRÄGE	48	15 595	0	15 595
IV.	7. Zinsen	51	1 950	0	1 950
IV.	8. Kursgewinne	52	13 636	0	13 636
IV.	10. Andere sonstige Erträge	54	9	0	9
V.	ERLÖSE AUS DEM VERKAUF VON EIGENTUM	55	6 894	23 029	29 923
V.	12. Erlöse aus dem Verkauf von Wertpapieren und Beteiligungen	57	0	23 029	23 029
V.	15. Erträge aus Finanzanlagen	60	6 894	0	6 894
	SUMME ERTRÄGE	61	22 529	23 029	45 558
C.	Jahresüberschuss / Jahresfehlbetrag (+/-)	62	-110 671	-5 950	-116 621
D.	Ergebnis nach Steuern (+/-)	63	-110 671	-5 950	-116 621

* Die Gewinn- und Verlustrechnung gibt einen Überblick über das Wirtschaftsergebnis des Fonds, einschließlich des Beirats des Deutsch-Tschechischen Gesprächsforums.

** Es handelt sich dabei nicht um realisierte Verluste, da das Finanzvermögen des Fonds nicht konvertiert wird. Der Fonds ist jedoch verpflichtet, all seine Buchungsvorgänge in CZK zu buchen. Dadurch können Kursunterschiede entstehen.

Untrennbarer Bestandteil des Jahresberichts ist der Anhang zum Jahresabschluss, der im Stiftungsregister, geführt beim Stadtgericht Prag, verfügbar ist.

Der Jahresabschluss wurde von Lenka Fodorová aus der Buchhaltungs- und Lohnbuchhaltungsfirma Angel's Accounting s. r. o. erstellt.

NÁZEV, PRÁVNÍ FORMA / NAME, RECHTSFORM

Česko-německý fond budoucnosti (nadační fond)
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds (Stiftungsfonds)

Česko-německý fond budoucnosti byl založen dne 29. 12. 1997 podepsáním statutu českou a německou vládou, podle českého práva, se sídlem v Praze. Poprvé byl zaregistrován 31. 12. 1997 u OÚ v Praze 7. Definitivní registrace proběhla 25. 3. 1999 u nadačního rejstříku, kde je veden v oddíle N, vložka 206 nadačního rejstříku u Městského soudu v Praze.

Der Deutsch-Tschechische Zukunftsfonds ist ein Stiftungsfonds nach tschechischem Recht mit Sitz in Prag, der mit der Unterzeichnung der Satzung durch die tschechische und die deutsche Regierung am 29. 12. 1997 gegründet wurde. Er wurde am 31. 12. 1997 erstmals in Prag registriert. Die definitive Registrierung erfolgte am 25. 3. 1999 im Stiftungsregister, geführt beim Stadtgericht Prag.

IČ / REGISTRIERNUMMER
67776841

SÍDLO ORGANIZACE / SITZ DER ORGANISATION

Česko-německý fond budoucnosti
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds
Železná 24
110 00 Praha 1
Tschechische Republik

BANKOVNÍ SPOJENÍ / BANKVERBINDUNG

ČSOB, Radlická 333/150, 150 57 Praha 5

CZK 4001-0900438403/0300

CZK CZ52 0300 0040 0109 0043 8403 (IBAN)

EUR CZ96 0300 1730 4009 0043 8403 (IBAN)

BIC CEKOCZPP

UniCredit Bank, náměstí Republiky 2090/3a, 110 00 Praha 1

CZK 513169004/2700

CZK CZ15 2700 0000 0005 1316 9004 (IBAN)

EUR CZ68 2700 0000 0005 1316 9020 (IBAN)

BIC BACXCZPP

KONTAKTNÍ ADRESY / KONTAKTE*

Česko-německý fond budoucnosti
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds
Železná 24
110 00 Praha 1
Tschechische Republik

TEL 00420 283 850 512, -14

FAX 00420 283 850 503

E-MAIL info@fb.cz

www.fondbudoucnosti.cz / www.zukunftsfonds.cz

Česko-německé diskusní fórum

Deutsch-Tschechisches Gesprächsforum

Ilona Rožková

Železná 24

110 00 Praha 1

Tschechische Republik

TEL 00420 283 850 512, -14

FAX 00420 283 850 503

E-MAIL ilona.rozkova@fb.cz

www.diskusniforum.cz / www.gespraechsforum.org

* Stav k termínu vydání výroční zprávy

Stand zum Zeitpunkt der Herausgabe des Jahresberichtes

ČESKO-NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI
DEUTSCH-TSCHECHISCHER ZUKUNFTSFONDS

Výroční zpráva 2022
Jahresbericht 2022

KOORDINACE A REDAKCE
KOORDINATION UND REDAKTION
Martin Hořák, Tomáš Jelínek

TEXTY / TEXTE
Lenka Kopřivová

S PŘÍSPĚNÍM / MIT UNTERSTÜTZUNG VON
Martin Hořák, Tomáš Jelínek, Silja Schultheis
a tým ČNFB / und dem Team des DTZF

PŘEKLAD / ÜBERSETZUNG
Ilka Giertz

JAZYKOVÉ KOREKTURY / SPRACHKORREKTUREN
Ilka Giertz, Veronika Králová, Silja Schultheis,
Jacob Venuß

FOTO
Karel Cudlín

DESIGN
Jiří Císlar

TISK / DRUCK
Ottova tiskárna, s.r.o.

Datum vyhotovení výroční zprávy:
Der Jahresbericht wurde erstellt am:
1. 6. 2023

© Česko-německý fond budoucnosti
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds
Praha 2023

Česko-německý
fond budoucnosti

Deutsch-Tschechischer
Zukunftsfonds

ISBN 978-80-908291-3-8